

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Ryűltés petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Ellenzéki szónokok.
- Két közgyűlés.
- Viharos orvoskongresszus.
- A miniszterelnök a királynál.
- Tisza István gróf Aradon.
- Ugron Gábor meghalt.
- Pálmai Ilka és Dániel Ernőné.
- A népszámlálás eredménye.

Ugron Gábor halála.

Arad, január 23.

Magyar politikai krónikáknak egy érdekes, szép, férfias tulajdonságokkal gazdag hőse halt meg. Ellentétékből volt szöve, s az örökös ellentétek hánykódtak vele, körülötte. Fékezhetetlen tüzi ellenzéki vezér, s a kormányra jutva, a sereghajtóca, a pártfegyelem ellenőrének szánta az erejét; a korrupciónak heves üldözője volt, de — ami Magyarországon természetes is — nem tudott megmenekülni attól, hogy őt is sokan úgy tekintsék, mintha a magánédek szolgálatába szegődött volna. Rajongásig menő népszerűség és a csontig égető guny, hiveinek nagy szeretete, s a vele nem egy párton levőknek olykor kiméletlen támadásai kísérték harcaiban. Am a belső ellentétek el nem égették, a tulzásig vitt bálványozás le nem járatta, a guny és a támadások nem tették lehetlenné. Végig megmaradt a politikában, a mely nélkül magát el nem

tudta képzelni s a melyet oly bajos lesz elképzelni nélküle. Es bár megtépázott hirrel, meglazult harci kedvvel is de, megmaradt valakinek, s a halálát követő első órában őszintén, alakoskodás nélkül, igaz sajnálattal fordul ravatala felé a magyar közvélemény. Az igazi, belül érzett gyásznak lett tolmácsa a képviselőház elnöke is, a mikor Ugron Gábort rendkívüli formában elparentálja. Már ez az egy körülmény is jellemzi Ugron Gábor nagyságát, tehetségének kivételes voltát. Nemcsak mint szónok volt nagy, és oly kiválóan illő a függetlenségi politikához, de politikusnak is kivételesen rendkívüli. Ha a küzdő, csatázó politikust benne el lehet választani mindattól, ami ezzel a tulajdonsággal ellentétben van: az anyagi ügyeiben megviselt nevű embertől, akkor Ugron ennek a politikának klasszikus embere volt. A negyvennyolcas politika, annak ellenére, hogy Ugron benne annyiszor kavart párt-harcot, kanapéháborút, annyiszor csinált szakadást, annyiszor okozott robbanást: a ma élők közül alig köszönhet valakinek annyit, mint Ugron Gábornak, az ő valaha varázsosan gyújtó szavának, nyugtalan temperamentumának és izgató erejének.

A hozzá hasonló nagy egyéniségek nem szorulnak arra a kiméletre, hogy hibáikat elhunytuk után hallgatással takarják. Voltak hibái is, (és melyik politikusnak nincsenek hibái?)

a melyek legtöbbet neki ártottak, de e hibái mellett is nemcsak híres, de nagy ember volt. S minden hibája mellett sem lehetett elvitatni tőle a meggyőződés fanatizmusát; a mit mondott, még ha hatáskeresésként hangzott is el, becsületes hittel mondotta.

„Romlott értelmiség, gyöngé nép!..“ Ezzel a váddal vágott a közvélemény szeme közé, a mikor a népszerűség egyszer cserben hagyta. Kegyetlen szavak voltak ezek, a melyeket utólag sokszor igazított helyre, különösen, a mikor a gyöngé nép és a romlott intelligencia egyszer függetlenségi többséget adott a nemzetnek, s ő e többég vezéralakja volt. De a mikor mondta, meggyőződéssel hitte, hogy ez a kettő, amely őt elejtette, fogja sirjába vinni a hazát is. Pártot alakított és obstrukciókat vezetett, nagy dicsőséggel és sikerrel is; egyet a lex-Szapáry ellen, egyet a nemzeti vívmányokért. Eleme volt a tűz, a harc, amely valóságos csatákban adta meg pályája első kereszttségét. S mire előregedett, elveszett a nemzetnek hit az obstrukciókban és azok sikerében. Nem kívánt már harcot, s nem tudott rajongani a parlamentnek e daliás, de kevés jót hozó hivatásáért. Mintha az obstrukciónak alkonya hozta volna meg Ugron Gábornak, az obstrukció félelmetes erejü, nagy, kiváló tehetségü hőségnek estjét is. Mintha a halál az Arany János sza-

Egy csésze tea és sok bájos mosoly.

— *Herczeg Ferenc a jótékony nőegylet tea-zsurján.* —

A második teadélután, amelyet a jótékony nőegylet annalesében arany betűkkel fognak feljegyezni, a mosoly jegyében folyt le. „Egy csésze tea és néhány szép asszony mosolya lesz felolvasásom jutalma“ jelentette ki Herczeg Ferenc, amikor honoráriumot ajánlott fel neki. De hol van az a honorárium, amely felér ama bájos leány és asszony csapat mosolyával, amely tegnap délután körülfogta a nagy író, az ország legkedvesebb, legszeretreméltóbb csevegőjét. Mindegyik teljesíteni akarta a kötelességét, mindegyik részt akart venni Herczeg Ferenc megjutalmazásában. Mosolyogtak az asszonyok, mosolyogtak a leányok, a toalettek, az aransujtásos egyenruhák a ragyogó fehér ingmellek, a dobogó, amelyet virágokkal díszítettek fel, a porcellán csészek, a kristály poharak, a bóbítás szobaleányok, a fehér keztyűs inasok, mindenki mosolygott, minden mosolygott a tegnapi délutánon, amelyre lejött a leányszívek, az asszonyi lélek nagy ismerője, hogy szemtől-szembe szellemes aperszükkel mondja el nekik, amit róluk gondol.

Hálásan fogadták. Nem akartak betelni vele. Bármelyik primadonna megirigyelhetné azt az ünneplést, amelyben része volt. Még gyönyörű fehér rózsacsokrot is kapott a figyel-

mes rendezőségtől — a felesége. De a figyelem nem állott itt meg. Amikor végzett a „blazirt asszonynyal“ (az volt a felolvasás címe) elhagyta a dobogót, egyszerre tizenkétfelől rohanták meg a kitünő író:

- Tessék egy csésze tea!
- Itt a megígért jutalom.
- Remélem, engem nem kosaraz ki.

Es nyolc fehér női kéz nyolc csésze teát nyújtott Herczeg Ferenc felé, aki meghökkenve tiltakozott:

— De drága hölgyeim, bizonyisten nem vagyok éhes. Aztán meg én csak egy csésze teára reflektáltam nem nyolcra. A mosolyukat szivesen összegyűjtöm. Mosolyogjanak inkább.

Csak hogy nem lehetett ám egykönnyen szabadulni. Es szegény Herczeg Ferencnek — ilyen a nagyság átká — két csésze teát kellett meginnia, holott mint utólag kiderült, sohasem szokott teázni. Így is volt nagy duzzogás és egyik-másik szép arcon a nehezeltél felhője vonult végig, amit azonban gyorsan szétoszlattak az író szavai:

— Hölgyeim, az élet olyan hosszú. Es én remélhetőleg fogok még teázni ebben a kedves társaságban. Legyenek hát egy kis türellemmel. Igérem, hogy akkor senkinek se fogok kosarat adni.

— Ha már kosarat adott, adjon legalább autogrammot is, — kérlelte egy bájos széke leány és Herczeg sietett eleget tenni a kérésnek. Hogyne, csak nem fogja veszélyeztetni pár perccel előbb megszerzett népszerűségét.

Még képesek lennének visszavenni tőle a diszoklevelet, amelyet felolvasása végén özv. Purgly Lajosné meleg szavakkal nyújtott át neki. Herczeg hálásan mondott köszönetet a kitüntetésért.

— Erre igazán nem voltam elkészülve — mondotta. — A csésze teáról még elég biztos voltam, a mosolyokról már kevésbé, de ilyen nagy kitüntetésre igazán nem számítottam. Mivel róhatom le hálámat a jótékony egyesületnek.

Lócs Rezső nyomban kész volt a válasszal.

— Nagyságos uram a legpazarabbul revansirozhat bennünket: még egy felolvasással.

— Kérem rendelkezzenek velem bármikor tetszésük szerint — jelentette ki Herczeg és ezt a kijelentését nagy örömmel vették tudomásul.

Hét óra felé az illusztris vendég bocsánatot kért és elvonult átöltözködni. Előbb azonban kimentette magát azért, hogy szakettben olvasott fel.

— Igazán szégyelem magam a sok szmoking között — mondotta nevetve — de a feleségem az oka. Egy bóröndöt hoztunk mindössze és a feleségemet rövidítettem volna meg, ha még a szmokingot is belegyömöszölöm. Ebbe nem akart belemenni a feleségem. Es ami a bóröndöket illeti, hát ebben a tekintetben a feminizmus nálunk feltétlen diadal-maskodik.

A banketten, amely este a Központi szál-

vaival hivta volna ki az életből: „Jer, Osszián . . . Nincs többé Kaledónián nép, lit te felverj énekeddel“ . . .

Ellenzéki szónokok.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 23.

A parlamentben ma folytatták a bankvitát, amelyben ellenzéki szónokok vettek részt. Okolicsányi László, aki Kossuth-párti létére a közös bank mellett foglalt állást, tiltakozott Polónyi Géza szombati gyanúsító szavai ellen. Azután Horváth Mihály, majd Abraham Dezső beszéltek a Ház kis érdeklődése mellett.

Részletes tudósításunk a következő:

Miután Berzeviczy Albert elnök elparentálta Ugron Gábort, áttértek a bankjavaslatra.

Okolicsányi László személyes megtámadás címén kér szót, mert Polónyi Géza szombaton öt megtámadta. Kiemeli, hogy a függetlenségi párt éppen azért szakadt szét, mert Kossuth és követői hajlandók voltak a bankszabadalmat 1917-ig a kötelező készfizetések felvételének feltételével meghosszabbítani. A javaslatot azért nem fogadta most el, mert ez nincs benne. A kiegyezés dolgában mondottakat is félremagyarázta Polónyi.

Horváth Mihály csak azért szól a napirenden levő törvényjavaslatához, mert az ülések meghosszabbítása minden képviselőre azt a kötelességet rója, hogy minél behatóbban foglalkozzék ezzel a javaslattal. Amint a rossz házasságban is csak az elválás lehet megoldás, úgy Ausztriához való viszonyunk is a teljes elkülönítést követeli. A választási küzdelemben a függetlenségi párt az önálló bankért szállt sikra, míg a munkapártiak a készfizetések felvételét ígérték azzal, hogyha ez nem sikerül, az önálló bank álláspontjára helyezkednek. Most pedig úgy látszik, hogy azok a munka-pártiak, akik így beszéltek, mind kibuktak, mert a készfizetések nincsenek meg és még egy sem akadt közöttük, aki az önálló bankért emelt volna szót. (Helyeslés. Derűtség). Részletesen kimutatja, hogy a közös bank csak Ausztria érdekét szolgálja. Csatlakozik Kossuth Ferenc és Földes Béla határozati javaslatához és a javaslatot nem fogadja el.

Abraham Dezső: Foglalkozik az osztrákoknak magyarelles politikájával, amely arra irányul, hogy minél több legyen Magyarország

államadóssága. Ennek illusztrálására foglalkozik a jegybank történetével. Kimutatja, hogy 1848-ban az akkor felállított magyar nemzeti bank jegyei, a Kossuth-bankok sokkal többet értek, mint az osztrák államjegyek. Ázsióval vették az osztrákok is. Az ország fejlődésének alapfeltétele a gazdasági haladás, amely azonban csak önálló vámterületen történhet meg, viszont az önálló gazdasági berendezkedésnek alapja az önálló jegybank. A fizetési mérleg teóriájában Fellner Frigyes föllalította azt a tételt, hogy az amerikai kivándorlók által beküldött összegek teszik azt aktívá. Hát olyan ez, mint az az ember, aki elvesztette egész vagyonát és azután talál még tíz fillért a zsebében. A mostani népszámlálás mutatja, hogy nemzetünk fogy, hogy éppen a legmagasabb helyeken nagy az elnéptelenedés, amit a közösgyes gazdasági politika okozott.

Újabb szünet után Abraham Dezső folytatja beszédét. Az ötödik szakaszt bírálja. A magyar kormány e szakasszal szegénységi bizonyítványt állított ki magának azzal, hogy a részletfizetések felvétele időszerezésének elbírálását a bankra átruházta. Hegedűs Loránt felszólalására hivatkozva kijelenti, hogy opportunizmussal nem lehet magánérdekeket szolgálni. Az opportunizmus egyenlő a lemondással. Az önálló jegybank minden bajt orvoslana. Határozati javaslatot terjeszt elő.

Beszédét pár perccel 3 óra előtt fejezi be. A napirend megállapításával az ülés véget ért.

KÉT KÖZGYÜLÉS

— Az Aradi Első- és a Polgári Takarékpénztár egy évi működése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23

Hetvenedik rendes közgyűlését tartotta tegnap Arad város egyik leghatalmasabb pénzintézete: az Aradi Első Takarékpénztár. Ünnepi alkalom volt ez az üzletévi beszámoló. Nemcsak azért, mert hét évtizednek a mesgyéjén majdnem páratlanul álló fejlődésről és haladásról adhatott számot az intézet, hanem ünnep azért is, mert az utolsó esztendő tevékenységét oly siker koronázta, mely a közgazdasági élet szürke természeti törvényei szerint dolgozó komoly férfiakat is melegebb tónusra hangolta és a fényes eredmény felett való megelégedés és öröm mellett, a jogos büszkeség érzései is helyet kaptak abban a mintaszerű évi jelentés-

ben, melyet az intézet igazgatósága a tegnapi tartott közgyűlés elé terjesztett. A nagyszámúban megjelent részvényesek az előadott tényekből megértették, hogy az intézet üzleti politikája oly nagyszabású és a reális gazdasági viszonyokra alapozott, hogy szószólójuk, Priegl István dr.-nak a vezetőség tevékenységét elismeréssel és bizalommal illető szavait már csak azért is kísérték valóban szívből jövő helyesléssel, mert azok mindenben megfeleltek a frázis nélküli igazságnak. Az aradi első takarékpénztár utolsó esztendejének legnagyobb eseményéről, a részvénytőke felemeléséről úgy szól a jelentés, hogy az várakozáson felül kedvező pénzügyi hatást gyakorolt a mérlegekre és eme nevezetes momentum mellett minden irányban eredményekben gazdagnak mondja az elmúlt esztendőt, noha a viszonyok nem mindenben voltak alkalmasak a természetes fellendülés elősegítésére.

A viszonyokkal folytatott okos és erélyes küzdelem a vezetőség és természetesen Ottenberg Tivadar vezérigazgató el nem vitatható érdeme, mert céltudatos és emelkedett szempontok által vezérelt működése fel tudta használni mindama gazdasági erőket, melyek nemesak a rideg osztalék politikát táplálják, hanem termelő hatásuaknak mutatkoztak az összes kereskedelmi, ipari és gazdasági körök részére is. A pénzintézet pénzügyi irányának helyességét bizonyítja az a rendkívül érdekes és értékes megállapítás, mely a jegybank kérdésének ügyében nyilvánul meg és amelyet itt szószerint közlünk:

„Mult évi jelentésünkben mondja az igazgatóság, nyíltan és egyenesen állást foglaltunk a bankközösség fentartása mellett és az e kérdésben azóta történt nagyjelentőségű események s az országnak elfogulatlanul megnyilatkozó gazdasági közvéleménye egyaránt igazolták álláspontunk helyességét. Az Osztrák-magyar Bank teljes pártatlansággal és komoly igyekezettel szolgálja és elégti ki a magyar érdekeket, míg a bankközösség megszüntetése hitelrendszerünket és pénzügyi életünket, legalább is egy tartós átmenet idejére, megrázkódtatásnak tenné ki. A törvényjavaslatban, amely jegybank szabadalmának meghosszabbítása iránt előterjesztett, teljesülésre talált a magyar közgazdasági életnek régóta hangoztatott

lóban volt, aztán nem kellett szégyenkeznie Herczegnek a toalettje miatt. A fekete frakk megnagyította daliás alakját és kiemelte a többiek közül.

— Érdekes, jegyezte meg valaki, Herczeg Ferenc mindnyájunknál nagyobb egy fejjel.

— De még milyen fejjel, sóhajtott rá a bankett másik résztvevője, egy irodalmi és színműírói ambíciókkal megáldott férfiú. — Bárasak egy hétig kölcsön adná a fejét nekem.

A kiváló író azonban egyelőre nem hajlandó ilyen kölcsönügyletbe belemenni. És hogy növelje a szívfájdalmait az álszínműrónak, rövid beszéde keretében is megmutatta milyen értékes a tartalma annak a fejnek. Szépen beszélt, pöz nélkül frázismentesen. Mindenkinek el kell hinni, hogy igaza van.

Egyéb iránt a bankett külsőségeiben is hozzáilleszkedett a vendég egyéniségéhez. Előkelő, disztigvált, izléses. Estélyi ruhák, frakkok, szmokingok, aransujtásos fénylőgombu egyenruhák. A város notabilitásai közül ott láttuk:

Urban Iván főispánt, Dálnoki Nagy Lajos alispánt, Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelőt, Fábry Sándor dr. vezérigazgatót, Lócs Rezsőt tanácsnokot, Nesnera Aladár főigazgatót, Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnököt, Róka József pénzügyigazgatót, Kovács Vince tanácsnokot, Nachtnebel Odön tb. főmérnököt, Zerkovitz Rezső vezérigazgatót, Schenk Ferenc és Baross Ferenc főszolgabírákat és másokat.

A bankett kilenc órakor kezdődött. A második fogás után Lócs Rezső az egyesület nevé-

ben felköszöntötte Herczeget. Varjassy Árpád pedig az író nevére üritette poharát.

Herczeg Ferenc a következő szellemes beszédben mondott köszönetet az ünneplésért.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az én igénytelen háztartásomban a feminizmus még nem mutat oly nagy előrehaladást és így a feleségem nem köszönheti meg maga, hanem általam köszöni meg nemesak azokat az igazán szeretetreméltó és kitüntető szavakat, melyeket Varjassy tanácsos ur reá mondott, hanem köszöni azt az igazán szívmelengető hízelt fogadtatást is, melyben őt az aradi jóakarói részesítették. Ezután a házastársi feladatom teljesítése után áttérek magamra. Én Arad városában nem tekintem magamat idegennek. Közös harcok, közös áldomás emléke fűz ide. Azonkívül Arad tulajdonképpen az én kerületem fővárosa, az én kerületbeli barátaim gondolkodása Arad körül forog és így természetes, hogy Arad azt mondhatnám paralel helyet foglal el a szívemben és elmémbe szülővárossal. Midőn ez a nagybecsült négyesület kitüntető meghívásával, nem tagadom, nehezen határoztam. Hiszen meglehetősen ismert dolog, hogy én felolvasni nem szoktam, nem szeretek és így igen kivételes eset az én felolvasásom. Ide azonban nemesak kötelességemnek tartottam eljönni, de nagy örömmel is jöttem. És pedig azért, mert bevallom hiszen az ember gondolatvilága mindig változik, az én gondolatvilágomban legújabbban egy eszme kör dominál. Én azt tartom, hogy a legnagyobb feladat ma Magyarországon minden téren megkeresni és megtalálni azt, ami egyesíti az embereket.

— A politikában, a gazdaság terén, a válás felekezettek körében, még az irodalomban is annyi irányzat szolgálja a szétbomlás gyászos művét, hogy kötelességet teljesít mindenki hazájával, nemzetével, fájával és saját gyermekeinek jövőjével szemben is, aki keresi az egyesítő momentumokat. Az irodalom, ha ismeri a maga kötelességeit, egy egyesítő momentum a nemzet életében. Azonban azt merném mondani, hogy még fontosabb egyesítő momentum a társadalom életében a jótékonyosság. A jótékonyosság, az az érvényesülése a társas pszichének, ahol az emberek végre megérik azt az új feledésbe ment aranyigazságot, hogy testvérek vagyunk, egyformák vagyunk. A jótékonyagnak kétféle hatása van. Nemesak a megajándékozottra van hatása, de az ajándékozóra is. Egy elmélyítő, nemesítő hatása van. És miután én éppen a jótékonyágban olyan erőt látok, amelyet az egyesítő, tehát a társadalmi, politikai, minden tekintetben üdvös és hasznos, kívánatos akciók közé sorolok, éppen ezért tartottam szerencsének, hogy ebbe az én igen kedves városomba eljőjtek és mint egyik szerény napszámosa ennek az egyesületnek, teljesítem kötelességemet. Köszönöm, hogy alkalmat adtak nekem erre és köszönöm mindazt, amivel ezenfelül megajándékoztak. Poharamat emelem a jótékony egyesületre és annak fővédasszonyára, Purglyné önnagyságára.

A beszéd után percekig tartó taps zúgott föl a teremben. A késő esti órákig együtt maradt a fényes társaság, amely a jótékony egyesület vezetői iránt érzett hálával a lelkében gondol vissza a tegnapi áttelt feledhetlen órákra.

jogos kívánsága, amelyet előző évi jelentésünkben szintén kiemeltünk: a kötelező *készfizetések főlvtelének* kérdése egy hatalmas lépést tett a megvalósulás felé. A megoldásnak az a módja, amely a készfizetések főlvtelét a gazdasági viszonyok alakulásától teszi függővé s az erre alkalmas időpont megválasztását az Osztrák-magyar Bankra bizza, a legnagyobb megnyugvást keltette. Nem vonható kétségbe, hogy a jegybank a reá ruházott joggal *mihamarabb élni fog* és a kötelező készfizetések főlvtelének megkezdésére az ország érdekében a kellő lépéseket megfogja tenni.

Az intézet most záródott üzletével is igazolta annak a törekvésnek helyességét, mely abban nyilvánul meg, hogy üzleteinek gondos és intenzív ápolásával a fokozottabb verseny közepette is, helyt állhasson s hogy kivivott üzleti pozícióját továbbra is fenntarthassa és fejlessze, amit nagyban elősegített a múlt év folyamán végrehajtott tőkefelemelés. Különösen súlyt helyezett újabb összeköttetések szerzésére. Az üzletfelek számában bekövetkezett gyarapodás mutatja, hogy ezen igyekezet nem maradt eredménytelen s egyben értékes jele ez a közönségnek az intézettel szemben nyilvánított rendkívüli bizalmának.

A múlt évi üzleti tevékenység részleteire áttérve, megemlíthetjük hogy a könyvecskékre elhelyezett *takarékbetét* álladék 16.021.706 korona 51 fillérről 17.076.543 korona 95 fillérré, tehát 1 millió koronával emelkedett. Ellenben a folyó számlai betét álladék ugyanannyival esökkent, ez azonban a dolog természetéből folyik, mert az ilyen betétek nem bírnak az állandóság jellegevel. A betétálladék főösszege 19.474.934 korona 82 fillérré rug.

Az üzleti tevékenység egyik legfontosabb ágazatát, a *váltó leszámítolási* üzletet az elmúlt évben is nagy mérvben sikerült fejleszteni. Az 1910. évben 60.600,836 korona 34 fillér összegű váltót számítottak le, szemben az 1909. évben leszámított 54.046,154 korona 92 fillérről. A tárca-álladék közel 2 és fél millió koronával emelkedett.

A jelzálog-kölcsön és folyószámla üzletág is folytonos fejlődést mutatnak.

Ezeket a gyönyörű részleteket azonban legimpozánsabban igazolja az a tény, hogy az intézet múlt esztendei összforgalma 643.826,667 korona volt. *Mekkora emelkedés a tizeztendő előtti 208 millióról és a 11 millió betétről?*

A félmilliárdot jóval felülhaladó forgalom egy olyan messze kimagasló jelző oszlop, hogy csak ennek megemlítésére van szükség midőn *Ottenberg Tivadar* vezérigazgató működésének eredményére akarunk rámutatni, akinek képességei, tudása, szorgalma és agilitása nemcsak magának, de a vezetésére bízott intézetnek is vezérlő helyet biztosítottak az ország közgazdasági életében.

A közgyűlés lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

Sarlot Domokos főkapitány az intézet elnöke nyitotta meg a közgyűlést. Megnyitó beszédében konstataulta, hogy 162 részvényes 1461 részvényt helyezett letétbe, a melyek összesen 945 szavazatot képviselnek. A közgyűlés megnyitásakor jelen volt 66 részvényes 550 szavazatot képviselt. Ezek konstataciója után a jegyzőkönyv vezetésére *Müller Károlyt*, az intézet ügyészét kérte fel, hitelesítésére pedig *Bánhidny Antal báró* és *Ottrubay Károly* részvényeseket. Majd *Mikolay Lajos* és *Simay István* az igazgatóválasztmány buzgó, érdeműs tagjait parentálta el, s azt indítványozta, hogy a közgyűlés őszinte részvételének a jegyzőkönyvben adjon kifejezést. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult ehhez. Az elnök jelentette, hogy *Fejér József* és *Csánk Lajos* lemondottak igazgatóválasztmányi tagságukról. Örömmel jelentette, hogy az elmúlt évben a hetvenedik évét töltötte be az intézet, amely az elmúlt években oly fényes sikereket ért el, hogy közgazdasági élet vezetésében előkelő pozíciót biztosítottak számára. Az utolsó évek kedvező eredménye tükröződik vissza az elmúlt évi forgalom rendkívüli növekedésében, emelkedésében. A *takarékbetétek* egy millió koronával, a *váltótárca* közel két és félmillió koronával, az *amortizációs kölcsönök* pedig több mint egy millióval emelkedtek. Az összforgalom az elmúlt évben 643 millió korona volt. Az elmúlt üzleti év fényes eredményét a

legfrappánsabban igazolja az a körülmény, hogy az évi tiszta nyereség az azt megelőző évi 524.000 koronával szemben 657.000 koronára emelkedtek. S épen ezen szinte példátlan sikerű üzletmenetnek köszönhető az is, hogy az intézet ez évben is dacára a megszorított részvényeknek az utóbbi éveknek megfelelőleg részvényenkint 160 korona osztalékot fizessen. A mindinkább növekvő forgalom teszi szükségessé *ugymond — a részvénytőke újabb emelését*, s már most bejelentheti, hogy a részvénytőkét a legközelebbi időben újból emelni fogja az intézet.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után *Ottenberg Tivadar* vezérigazgató olvasta fel az igazgatóság jelentését, amelyet fentebb méltattunk.

Az igazgató a nevezetesebb forgalmi adatok ismertetése után így folytatta:

Ezek előrebocsátása mellett van szerencsénk a felügyelő-bizottság által is elfogadott, az 1910. évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatunkat a következőkben a t. közgyűlés elé terjeszteni: Az 1910. évi mérleg szerinti tiszta nyereség a múlt évi 40.000 korona elővezetésével együtt 657.626.34 korona. Ennek folytán a 657.626 korona 34 fillér nyereség az alapszabályok 107. paragrafusára rendelkezése szerint következőleg osztandó fel: 3400 drb. 1000 koronás részvény 3.400.000 koronát tevő részvénytőke után 5 százalék kamattal 170.000 kor. A múlt évi 40.000 korona elővezetés és részvénytőke 5 százalék kamattal levonásával még fennmaradó 447.626 korona 34 fillérből, a) 1 és fél százalék a külön tartalék-alapnak 6.714.39 korona, b) 8 százalék jutalék az igazgatóságnak 35.810.10 korona, c) 2 százalék jutalék a vezérigazgatóknak 8.952.53 korona, összesen 51.477.02 korona. A felügyelő-bizottság tiszteletdíja 1910. évre 4.800 korona. 3400 drb. részvény osztalékának 160 koronára leendő kiegészítésére felülosztalékul 374.000 korona. Jótékony és közhasznú célokra 5.000 korona. Az intézet hivatalnokainak jutalmazására 9.500 korona. Az 1911. évi nyereség számlára elővezetendő 42.849.32 korona. Összesen az 1910. évi mérleg szerinti nyereség 657.626.34 kor. Ezen elért felette fényes eredmény folytán abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy a felemelt részvénytőke mellett is ugyanolyan összegű osztalék megállapítását hozhatjuk javaslatba, mint az előző évben s ehhez képest kérjük a t. közgyűlést, méltóztassék határozatilag kimondani, hogy az ujonnan kibocsátott 1000 korona névértékű részvényeink 23. számú szelvénye 1911. január hó 23-tól kezdve intézetünk pénztáránál vagy Budapesten, a „Magyar általános hitelbank“-nál 160 koronával beváltassék, megjegyezvén, hogy a forgalomban volt részvényutalványok teljességükben megszüntek, minthogy azok a múlt év folyamán részvényekre lettek kicserélve.

Az a nagyarányú fejlődés, amelynek képe az előterjesztett számadatokból kialakul, forgalmunknak minden üzletágban való erőteljes növekedése egy újabb tőkefelemelés feltétlen szükségét tolja előtérbe. Intézetünk jövőjét, vezető pozíciójának megtartását csak úgy biztosíthatjuk, ha a fejlődés további fokozataiban is megővjük és helyreállítjuk az összhangot saját tőkéink és a reánk bízott idegentőkék, nemkülönben az évről-évre emelkedő nagy üzleti forgalmunk között. Az újabb tőkefelemelésre vonatkozólag rövidesen konkrét javaslatot leszünk bátrak a t. közgyűlésnek tenni s talán felesleges is megjegyeznünk, hogy e javaslatunkat t. részvényeseink és az intézet érdekeinek gondos szem előtt tartásával fogjuk megtenni. Ezen tervbe vett újabb tőkefelemelés sikeres végrehajtása intézetünk hetven éves múltját fogja megkoronázni s kimagasló eredménye lesz e tekintélyes, hazánk közgazdasági életében oly jelentőséggel bíró múlt törekvéseinek és munkásságának.

Végül felemlítjük, hogy tisztikarunk anyagi helyzetének javítása érdekében indítatva éreztük magunkat, hogy a folyton fokozódó drágaságra való tekintettel a lakbérilletményt az eddigi 20 százalékos alapról a törzsfizetés 30 százalékára felemlítjük.

Majd *Ottenberg Tivadar* vezérigazgató a felügyelő bizottság jelentését olvasta fel. A közgyűlés úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság jelentését éljenzések között elfogadta s a felmentvényt megadta.

Ezután *Priegl István dr.* a részvényesek elismerését tolmácsoló beszédében tényként szögezi le, hogy az intézet újabb sikereket mutatott fel. Ez a nagy fejlődés az igazgatóság lelkes munkájának, de különösen *Ottenberg Tivadar vezérigazgató fáradtságát nem ismerő agilitásának eredménye*. *Ottenberg Tivadar* valóban beváltotta azt, amit programul kitűzött: az *Aradi Első Takarékpénztár legyen Aradon az első takarékpénztár*. Rámutatva az utolsó tíz év fejlődésére, azt javasolja, hogy az igazgatóságnak, *Ottenberg vezérigazgatónak* s a hűséges segítőtársaknak jegyzőkönyvi elismerés szavazzassék. A közgyűlés egyhangulag magáévá tette az indítványt.

A megüresedett négy igazgatóválasztmányi tagságra egyhangulag *Parecz Gyula dr.*, *Schwarcz Herman*, *Staubert József* és *Wittmann János* részvényeseket választotta meg a közgyűlés.

A közgyűlésen megjelentek:

Sarlot Domokos elnök, *Andrényi Károly báró*, *Braun N. Antal*, *Braun Mór*, *Berger Miksa*, *Bánhidny Antal báró*, *Baross Dezső*, *Bruckner Géza*, *Dániel Kálmán*, *Domány József*, *Dobiáschi József*, *Déri József*, *Eles Armin*, *Eckhart Ede*, *Fay Ignác dr.*, *Funkelstein József*, *Goldschmidt Sándor*, *Grosz Endre dr.*, *Gruber Hugó*, *Gretz József*, *Grób Jenő*, *Grimm A. József*, *Hoffmann László*, *Hartmann Béla*, *Holländer Ignác*, ifj. *Hann Alajos*, *Hann Alajos*, *Hoffmann Antal*, *Herold Gyula*, *Hegyi Albert*, *Jellinek Henrik dr.*, *Kohn S. N.*, *Kohn József*, *Kálmán Ferenc dr.*, *Kollmann Armin*, *Limbbeck János*, *Lustig Armin*, *Laczay Endre*, *Laczay Gyula*, *Maresch Gyula*, *Müller Károly*, *Majrovitz Emil*, *Müller Lipót*, *Naschitz Árpád*, *Nemess Zsigmond dr.*, *Ottenberg Tivadar*, *Ottrubay Károly*, *Parecz György*, *Priegl István dr.*, *Rosenfeld Hermann*, *Raucher Emil*, *Robitsek Agoston dr.*, *Robitsek Samu*, *Raucher Emil*, *Robitsek Agoston dr.*, *Robitsek Samu*, *Reiber Emil*, *Szabó Zoltán*, *Szendy Tivadar dr.*, *Szabó Albert*, *Schwarcz Hermann*, *Schwarcz Adolf*, *Schuster Henrik dr.*, *Schuster Illés*, *Steiner Jakab*, *Steiner Ferenc*, *Staubert József*, *Straubert Izidor*, *Strasser Győző*, *Steiner Vilma*, *Tedeschi Viktor*, *Tefner Ignác*, *Tagányi Gusztáv*, *Tenner József*, *Tolnai János dr.*, *Tones Ferenc*, *Wallfisch Armin*, *Weisz Márkus*, *Weisz Samu*, *Weisz Dávid*, *Windisch Hermann*, *Weisz Vilmos*, *Zubor Andor*.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

Reaktiválásának kilencedik esztendejében, tehát aránylag igen rövid idő alatt, az aradi polgári takarékpénztár közgyűlésén megjelent részvényesek örömmel hallgatták, hogy az intézet nemcsak nagymérvű bizalomnak örvend a vele összeköttetésben álló széles üzleti körben, hanem a közgazdasági életben ismét azt a csorbitatlan nagy tekintélyt vívta ki, mely a vezetőinek körültekintő és reális üzletpolitikája következtében méltán megilleti. Az utolsó üzletév igen szép sikerekhez juttatta az intézetet, úgy hogy indokolt az a szilárd bizalom, a melylyel a közönség és pénzügyi körök működését honorálják. Hogy a pénzügyi körök működését honoralják, abban kétségtelenül nagy része van *Natland Bernát* vezérigazgatónak is.

Az évi jelentés szerint a *takarék és folyószámlai betétek* álladéka a múlt évhez képest 1.367.314 korona 54 fillér emelkedést mutat. A *leszámítolási üzlet* álladéka 2.829.191 korona 28 fillérről emelkedett. A *záloglevélkölcsönök és községi kölcsönök* álladéka 328.275 korona 48 fillérről, a *záloglevelek* álladéka 605.400 koronával, a *pénzkészlet* pedig 9691 korona 47 fillérről emelkedett a múlt évhez arányitva.

A közgyűlés lefolyásáról az alábbi tudósítást adjuk:

Urbán Iván intézeti elnök nyitotta meg az ülést. Konstataulta, hogy 120 részvényes jelent meg 214 szavazatot képviselve, amely ennél fogva határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Parecz Béla dr.* intézeti ügyész, a hitelesítésére pedig *Holländer Ignác* és *Tenner József* részvényeseket kéri fel.

Ezután *Natland Bernát* vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság évi jelentését, melynek kapcsán a következő javaslatot ajánlotta elfogadásra:

A felügyelő-bizottság által is elfogadott, a múlt évi nyereség felosztására vonatkozó javas-

latainkat van szerencsénk a következőkben a t. közgyűlés elé terjeszteni: a mérleg jövedelmi egyenlege 331,508 K 32 fillér, ez összegből ujonnan kibocsájtott 7500 darab 160 K n. é. részvény után 1910. évi december hó 31-ig járó 5 százalékos kamatra fordítandó 8457 K 88 f., marad 323,050 K 44 f. Az alapszabályok 113. §-a értelmében a tartalékalap 1910. évi 5 százalékos kamataira fordítandó 8457 K 88 f., marad 323,050 K 44 f. Az alapszabályok 113. paragrafusában értelmében a tartalékalap 1910. évi 5 százalékos kamataira fordítandó 43,708 K 84 f., marad 279,341 K 60 f. Ebből az alapszabályok 137. §-a értelmében levonandó: a) 10 százalékos tartalékalapnak 27,934 K 16 f., b) 2 százalékos a nyugdíjalapnak 5586 K 83 f., c) 10 százalékos az igazgatóság jutaléka 27,934 K 16 f., d) 2 százalékos a vezérigazgató jutaléka 5586 K 83 f., e) 2 százalékos a tisztviselők jutaléka 5586 K 83 f., a felügyelő-bizottságnak 4000 K, összesen 76,628 K 81 f., marad 202,712 K 79 f., az 1909. évi nyereségáthozat 43,844 K 28 f. A közgyűlés rendelkezésére álló összeg 246,557 K 07 f. Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K n. é. részvények 23. számú 1910. évi szelvényeinek 13 koronával s a 800 K n. é. részvények ugyanilyen számú és évi szelvények 6 koronával 1911. évi január hó 23-tól kezdve intézetünk pénztáránál való beváltására fordítsassék: 195,000 K, adassék közvelelőkre 4000 K, a nyugdíjalap rendkívüli dotációjára 5000 K, összesen 204,000 K, a maradványt 42,557 K 07 f. pedig kérjük az 1911. évi nyereség- és veszteség számlára elővezetettetni.

Szomorú kötelességünknek tesszük eleget, midőn mély fájdalommal emlékezünk meg azon súlyos veszteségről, mely intézetünket *Reiniger Samu* ur, a felügyelő-bizottság érdeműs elnökének és a bíráló-választmány három buzgó tagjának: *May János*, *Simay István* és *Singer Gyula* urak elhunytával érte. Kérjük a t. közgyűlést, hogy kegyeletos megemlékezésének a mai ülés jegyzőkönyvében kifejezést adjon.

Az éljenzéssel fogadott jelentés után *Urbán Iván* elnök elfogadottnak jelentette ki az igazgatóság összes javaslatait.

Szathmáry Gyula emelkedett ezután szólásra. Melog hangon emlékezett meg az igazgatóság és *Nattland Bernát* vezérigazgató körültekintéséről, tapintatosságáról és gondosságáról, valamint a tisztviselői kar lelkes és odaadó munkásságáról. Indítványozza, hogy a közgyűlés szavazzon bizalmat az igazgatóságnak, *Urbán Iván* elnöknek és a tisztviselőknak.

Az indítványt egyhangú éljenzéssel fogadta el a közgyűlés, amelynek határozatát *Urbán Iván* intézeti elnök köszönte meg. — Kimondotta a közgyűlés, hogy a kisrészvények szelvényei 13, a nagy részvényekéit 65 koronáért váltja be az intézet-pénztára.

Szathmáry Gyula indítványára a közgyűlés *Urbán Iván* intézeti elnököt nagy lelkesedéssel újból megválasztotta.

Ezután az igazgatóság tagjaiul egyhangulag megválasztottak: *Domonkos Lajos*, *Glück Károly*, *Keresztes Gyula* dr., *Mittler Izidor* dr., *Réthy Viktor*, *Singer Izrael*, *Szathmáry Mihály*, *Vásárhelyi Dezső*.

A felügyelő-bizottság tagjaiul: *Hoffmann Antal*, *Kosztka Emil*, *Martens Cäsar*, *Reinhart Gyula*, *Weil József*.

A bíráló választmány tagjaiul megválasztottak: *Adler Andor*, *Antonovits György*, *Lippa, Austerweil Zsigmond*, *Bácskai Béla* dr., *Barbás Béla* dr., *Basci Simon*, *Bohus Lajos* báró *Világos*, *Bokor Alajos*, *Czédly Károly* dr., *Czeiler István*, *Dálnoki Nagy Lajos* dr., *Dániel Endre*, *Deutsch J. Mór*, *Domán Ignác*, *Éles Béla* dr., *Éliás Izidor* Pécska, *Éliás Simon* Pécska, *Feszler Károly*, *Fodor Zsigmond*, *Freud Fülöp*, *Fischer Jenő* dr., *Frick József*, *Funkelstein József*, *Gál Ferenc*, *Grósz Izó* Lippa, *Guttman Samu*, *Györi Miksa* dr. *Ujarad*, *Hajós Árpád*, *Holländer Ignác*, *Jegessy Károly* dr., *Jellinek József*, *Kárpáthy János*, *Kaufmann Lajos*, *Kaufmann Sándor*, *Keller Izó*, *Komény Manó*, *Kertész Miksa* dr., *Kneffel Lajos*, *Kilényi János*, *Klein Ignác*, *Kohn József*, *Kohn S. N.*, *Kónya Lajos*, *Králtz Lajos* dr., *Kovács Vince*, *Köpf János* dr., *Lázár Zoárd* dr. *Kisjenő*, *Lengyel Manó*, *Löbl Gyula*, *Lukácsy Lajos*, *Löcs Rezső*, *Löwy Márkus* Apatelek, *Lustig Armin*, *Magyary Ferenc*, *Makler Mihály* Pankota, *Maresch Gyula*, *Márkus Mihály* dr. *Apatelek*, *Mayer Miksa*, *Mihályi Agoston*, *Mittner József* dr., *Momák Döme* dr., *Montág Sándor*, ifj. *Müller József*, *Münz Márton*, ifj. *Nachtnébel Ödön*, *Nagel Vilmos*, *M-*

Kovácsbáza, *Nagy Sándor* dr., *Nemess Zsigmond* dr., *Neumann Hermann*, *Oravets Miklós*, *Pollák Sándor*, *Pénzes Ákos*, *Probst Mihály*, *Rajla Márton* (Simánd), *Rauchbauer Nándor* (Ujszentanna), *Reicher Károly*, *Reisinger Sándor*, *Rosenberg Miksa* dr., *Rozsnyay József* dr., *Sarlot Domokos*, *Schwartz Jenő* dr., *Seidner Bernát* (Berzova), *Seidner Dezső* (Berzova), *Seidner Sándor* (Berzova), *Singer János* dr., *Solymosán Illés*, *Solymos József*, *Somló Armin* dr., *Staubert József*, *Steigerwald Alajos*, *Steiner József*, *Steiner Vilmos*, *Steinhardt Mór* dr., *Stoll Béla*, *Szabó Albert*, *Szende Tivadar* dr., *Tabakovits Emil*, *Tagányi Gusztáv*, *Telbisz György* dr., *Tenner József*, *Tenner Lajos*, *Tolnai János* dr., *Tulipán Sándor*, *Vásárhelyi József* (Lökösháza), *Vörös Henrik*, *Varjassy Lajos* dr., *Varjassy Lajos*, *Verbos Nándor*, *Vizer Lajos*, *Vojtek Alajos*, *Verzár Márton*, *Walder Gyula*, *Weil Alajos*, *Weiler Rezső*, *Weinberger János*, *Weisz Dávid*, *Weisz Endre*, *Weisz Mór* (Gyula), *Werner Károly*, *Zerkovits Rezső*.

Ezzel a közgyűlés véget ért. *Urbán Iván* intézeti elnök elnöklete alatt jelen voltak: *Schannón Béla*, *Solymos József*, *Domonkos Lajos*, *Werner Károly*, *Szeberényi Gyula*, *Hoffmann Antal*, *Nattland Bernát*, *Nesnera Aladár*, *Schill József*, *Stein Zsiga*, *Bánfi Fándor*, *Ráskai Miksa*, *Wally György*, *Nyárv István*, *Mihajlovich János*, *Szathmáry Mihály*, *Weil József*, *Mittler Izidor* dr., *Glück Károly*, *Dálnoki Nagy Lajos* dr., *Kosztka Emil*, *Weinberger János*, *Éliás Simon* (Pécska), *Münz Márton*, *Keresztes Gyula* dr., *Singer Israel*, *Éliás Izidor* (Pécska), *Kaufmann Lajos*, *Nyári Vilmos*, *Réthy Viktor*, *Parec Béla* dr., *Tolnai János* dr., *Mayer Miksa*, *Zubor Andor*, *Hirschmann Albert*, *Réthfalvy Jenő*, *Freud Fülöp*, *Tenner József*, *Domány János*, *Jakabffy Miklós*, *Holländer Ignác*, *Berger Albert*, *Tüdös Béla*, *Nikolits Sándor*, *Taraba Tivadar*, *Limbeck János*, *Vásárhelyi Dezső*, *Lészai Sándor*, *Weisz Mór*, *Menczer Jakab*, *Pénzes Ákos*, *Schäffer Henrik*, *Dániel Endre*, *Tulipán Sándor*, *Szathmáry Gyula*, ifj. *Müller József*, *Vizer Lajos*, *Szokolczay Lajos*, *Ring Béla* dr., ifj. *Keresztes Gyula* dr., *Vágó Imre*, *Martens Cäsar* (Mezőhegyes), *Reisz Mátyás*, *Kohn József*, *Tefner Ignác*, *Krausz Mór*, *Adler Andor*, *Szabó Albert*, *Nemess Géza*, *Kohn S. N.*, *Zerkovits Rezső*, *Zubor Gyula*, *Nemess Zsiga* dr., *Grósz József* (Lippa), *Magyary Ferenc*, *Grallert Rezső*, *Kálmán Ferenc* dr., *Lévai Adolf*, *Schwarz Zsigmond*, *Lengyel Manó*, *Herzog Sándor*, *Mandel József*, *Grósz Endre* dr., *Raucher Emil*, *Rosenfeld Hermann*, *Kolmann Endre*, *Bokor Alajos*, *Soltz Gyula*, *Schwarz József*, *Szathmáry Károly*, *Neidenbach Ödön*, *Töttössy Géza*, *Mihálik Béla*, *Wagner Ágost*, *Leichter Lipót*, *Funkelstein József*, *Hoffmann László*, *Embey Iván*, *Gruber Hugó*, *Jellinek Henrik* dr., *Szabó Zoltán*, *Glück Dezső*, *Steiner Vilmos*, *Engel Gyula*, *Steigerwald Alajos*, *Weisz Dávid*, *Darvas Lajos*, *Reiber Emil*, *Grób Jenő*, *Maresch Gyula*, *Priegl István* dr., *Windisch Hermann*, *Weisz Adolf*, *Seidner Sándor* (Berzova).

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Társadalomtudomány Társaság e hó 25-én, szerdán d. u. 6 órakor felolvasó ülést tart a kereskedelmi iskolában. A modern kapitalizmus és a szocializmus címen *Szabó Frigyes* dr. aradi ügyvéd tart előadást. Vendégeket szívesen lát az elnökség.

(*) Az aradi turista-egyesület *Ferenc József* kilátó-ja és „obszervatóriuma” a Gainán. A király megengedte, hogy az aradi turista-egyesület a Gaina hegyormon emelkedő kilátót az ebben elhelyezendő meteor-obszervatóriummal és az említett csuesot a Bihar-csucsával összekötő ujonnan létesített hegyi utat „*Ferenc József-kilátó*”-nak, illetve „*Ferenc József-ut*”-nak nevezhesse el. Ezzel az aradi turista-egyesület legmagasabb céljainak egyike valósult meg. Aradmegye legkiszögélőbb pontján az általános emberi kultúrának oly állomást létesít, amely az ottani népjólétet gyors léptekkel kifejleszténi lesz hivatva. Ezt az agilis egyesület első sorban *Urbán Iván* főispánnak köszönheti, aki ezzel is tanujelét adta annak, hogy a hazai kultúra törekvései iránt a legfinomabb érzékkel bír. Az egyesület az országos központi meteorológiai intézet támogatásával elsőrendű meteorológiai állomást létesít a Gaina-ormon, amely a már megépült turista-menedékházzal kapcsolat-

ban hivatva lesz, hogy a Biharhegység fenséges vidékét a modern kultúra számára meghódítsa. — Itt említjük meg, hogy a turista egyesület szombaton este tartotta közgyűlését, amelyen a tisztikarba a régi kipróbált tisztviselőket újból beválasztotta.

(*) Az Aradi Autonom Katolikus Kör február hó 2. (második) napján délelőtt 11 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyszorozat: Ingatlan vétele otthon alapítása végett. Alapszabályok módosítása.

Tisza István gróf Aradon.

— Az ittartózkodás programja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

Hirt adtunk már lapunkban arról, hogy *Tisza István* gróf Arad város képviselője vasárnap e hó 28-án Aradra érkezik. A kiváló politikus fogadtatására nagyban készül az egész város közönsége pártkülönbség nélkül és már megállapították *Tisza István* aradi tartózkodásának egész programját. Az ittartózkodás programját jóváhagyás végett a fogadást rendező bizottság a következő levélben küldte meg Arad város kitűnő képviselőjének:

Kegyelmes Urunk! Arad sz. kir. város közönsége pártállásra való tekintet nélkül, osztatlan örömmel és őszinte lelkesedéssel veszi tudomásul, hogy Nagyméltóságod városunkat látogatásával megtisztelni méltóztatik. Érthető és megbocsájtható önzésből rövidnek tartjuk azt az időt, a melyet Nagyméltóságod városunkban tölteni fog, de tudatában vagyunk annak, hogy Nagyméltóságod idejének legnagyobb része az ország ügyeinek van szentelve s épen ezért hálás köszönettel viseltetünk azért az időért is, amelylyel bennünket megajándékozni kegyeskedik. A nagyméltóságod városunkban való tartózkodásának idejére szóló programot a következőkben bátorodtunk összeállítani: január 28. déli 12 órakor érkezés, ebéd a Központi szállodában. Délután 2 órakor a gyárak és ipartelepek, és pedig Fa- és fém-ipar iskola, Neuman szeszgyár, Westinghouse-gyár, waggongyár és villanytelep megtekintése. Délután 6 órakor munkapárti kör meglátogatása. Este 8 órakor színházi előadás meglátogatása. Este 9 órakor társasvacsora a Fehér Kereszt szállóban. Január 29-én d. e. 10 órakor küldöttségek és tisztelgők fogadása a városházán. Déli 1 órakor ebéd *Papp I. János* gör. keleti püspöknél. Délután 4 órakor elutazás. Ezt a programot azzal a tiszteletteljes kérelemmel bátorodunk Nagyméltóságodhoz beterjeszteni, hogy azt jóváhagyni, esetleg kívánt módosításokat pedig a szükséges intézkedések megtétele érdekében velünk közölni méltóztatásék. Arad, 1911. január hó 23. Nagyméltóságod készséges hívei, kiváló tisztelettel *Varjassy Lajos* elnök, *Pálmai Lajos* dr. jegyző.

A város közönsége által e hó 28-án, szombaton este 9 órakor, a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében rendezendő társas vacsora egy teríték ára itallal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők *Weisz Leó*, ifj. *Klein Mór* könyv- és papirkereskedésében és a Nemzeti Munkapárt aradi köre irodájában kitett iveken e hó 26-án estig.

Együttal a bizottság ez uton értesíti azokat, akik *Tisza István* grófnál Aradon való tartózkodása alkalmával tisztelegni kívánnak, jelentésük ezt be e hó 26-án, csütörtökön és 27-én, pénteken déli 12 óráig a polgármesteri hivatalban.

UGRON GÁBOR MEGHALT.

Politikai közéletünk egyik legismertebb vezérő és hosszú időn keresztül kiváló népszerűségű alakja Ugron Gábor vasárnap este nyolc órakor 64 éves korában meghalt. Ugron Gábor halála teljesen váratlanul következett be. Két hét előtt meghült és azóta betegeskedett ugyan, de a katasztrófa közelét senki nem is sejtette.

Még néhány nappal ezelőtt lázas influenzája ellenére bejárt a képviselőházba és hozzátartozói unszolására se akart orvost hívni. Vasárnap reggel aztán nem is ez a betegség, hanem a szívszélhűdés néhány perc alatt végzett a legutolsó időig életerős délceg öreg úrral. Halálát feleségén és három gyermekén kívül sok politikai párthive gyászolja.

A közismert politikus haláláról szóló tudósításunk a következő:

Betegsége és halála.

Ugron Gábor két hét óta betegeskedett. Valahol meghült és influenza gyötörte. De a hatalmas termetű ember a betegségével is harcolni akart. A felesége, született zarándi Knöpfler Mária és Vilma leánya orvost akartak hívni. Ugron azonban erélyesen tiltakozott az orvos ellen. És bár erősen kinezta a láz, mégis bejárt a képviselőházba.

Szerdán reggel, amikor fölbredt, nagyon gyöngének érezte magát. Közölte családtagjaival, hogy nem megy be a Házba s azóta nem is kelt föl többé. Orvost még mindig nem engedett magához. Azzal nyugtatta meg a családját, hogy ő érzi legjobban, hogy nem kell orvos.

— Csak egy kis hülésről van szó! — mondotta vigasztalólag.

A felesége és a leánya vasárnap reggel érkeztek meg Marosvásárhelyről Budapestre. Délután sétálni mentek a városba és az ő távollétük alatt halt meg Ugron.

Este hat óra volt. Ugron magasra fektetett párnákon tartotta a fejét és ujságot olvasott. Becsöngette a szobaleányt, akinek utasításokat adott a fűtést és szellőztetést illetően.

A szobaleány a betegség ideje alatt félóránként bebenézett a beteghez, hogy nincs-e valami kívánsága. Félhétkor is benyitott.

— Parancsol valamit a méltóságos ur? (Igy titulálta a cselédség.)

Ugron nem válaszolt. Hörgött... A szobaleány egy közelben lakó orvoshoz, Köves Mór dr.-hoz futott segítségért. De Köves és az időközben megérkezett Ugronné által hivatott Imrédy tanár már csak a halált konstatálták. Szívszélhűdés ölte meg. Életének utolsó pillanataiban egy hírlapot szorongatott a kezében...

Részvét és temetés.

A fővárosban gyorsan hirt terjedt Ugron váratlan halálának. A politikai világ számos kiemeltsége és társadalmi életünk sok előkelő tagja fejezte ki részvétét a gyászoló családnak.

A halálesetről táviratilag értesítették Ugron fiait, ifjabb Ugron Gábor nyugalmazott főispánt és Ugron András szolgabírókat, akik a mai nap folyamán érkeztek Budapestre.

Voltaképpen ma délelőtt a képviselőházban került igazán köztudomásra a haláleset. A lassan gyülekező képviselők közül többen tudták már a szomorú hírt és a Ház folyosóin csoportokba verődve elevenítették fel a rabonban emlékét, utolsó szereplését, a mely kedden történt, mi-

ker Banjanin horvát képviselő mentelmi ügyéből kifolyólag szólalt fel.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke ma reggel kapott hivatalos értesülést Ugron haláláról. A váratlan gyászhir igen meglepte és meghatotta az elnököt, a ki az ülés megnyitása után, az elnöki bejelentések során rendkívüli melegséggel emlékezett meg Ugron szerepléséről, haláláról s a képviselőház gyászáról.

Temetése iránt már intézkedtek. A gyászszertartás kedden délután fél három órakor lesz a József-körut 32. számú gyászházban. És a szombatfalvai családi sírboltban helyezik örök nyugalomra Ugron Gábort.

Ugron életéből.

Ugron Gábor 1847-ben született Szombatfalván, Udvarhely vármegyében. Jogi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. 1871-ben Franciaországba utazott, hogy a köztársaságnak felajánlja munkásságát. Innen Olaszországba ment, a hol Garibaldi táborában küzdött. Az 1882-84-i országgyűlésen Kolozsvár II. kerületét képviselte. Később Marosvásárhelyt, Kecskemétet, Szatmáron választották meg, míg 1899 óta Szilágysomlyó küldte fel a Házba. Mindig éles ellenzéki álláspontot foglalt el. A koalíció megalakulásakor a vezérbizottság tagja lett.

Mozgalmas életének legismertebb epizódjai azok a lovagias ügyek voltak, melyekbe Kossuth Ferencel és Fejérváry Géza báróval keveredett. Kossuth Ferencel annak idején igen heves összetűzése volt, mert nem értett egyet ennsk mérsékelt pártvezetésével. Bartha Miklóssal együtt személyében támadta meg Kossuthot. A szentesi piacon heves beszédet mondott Kossuth ellen, brutális megjegyzést téve Kossuth Ferencé származására. Kossuth provokálta és a kardpárbajban Kossuth karján könnyeben megsebesült.

Nevezetesebb volt két afférja Fejérváry Géza báróval. Az egyik abból keletkezett, hogy Ugron nyílt ülésen megtámadta Fejérváryt, mert a honvédelmi miniszter ezüst evőeszközöket rendelt miniszteriuma számára. Azzal gyanúsította meg Fejérváryt, hogy az evőkészlet nem annyira a miniszteriumának, mint saját magának rendelte, Fejérváry provokálta, kardpárbajt vívtak, melyben Ugron könnyebben megsebesült.

A második afférja Fejérváryval Bánffy Dezső báró bukása után volt. A Vaterland ekkor egy cikket közölt Bánffyról, melyben megvádolta őt azzal, hogy a miniszterelnökség rendelkezési alapját saját céljaira fordította. A képviselőházban a cikk miatt nagy botrány volt. Zárt ülést tartottak és a zárt ülésen Ugron Gábor a folytonos célzások hatása alatt kénytelen volt beismerni, hogy a Vaterland cikkét ő írta. Fejérváry Géza ekkor sértő kijelentést tett, mire Ugron provokáltatta Fejérváryt, Fejérváry azonban Ürküll-Ghyllenband báró hadtestparancsnok és egy lovassági tábornok fedezete mellett megtagadta az elégtételadást azzal az indokolással, hogy Ugron inkorrekt cselekedéssel önmagát diszkvalifikálta. Ugron ekkor vénasszonyok nevezte Fejérváryt, a kivel szemben úgy látszik, — írta akkor Ugron — másfajta inzultusokról kell majd gondoskodni. Fejérváry azonban nem reagált erre a kijelentésre sem.

E lovagias afférokna kinosabb volt Ugronra nézve a Székely Takarékpénztár ügye. A Székely Takarékpénztár, amelynek Ugron Gábor volt az elnöke, esődbe ment. Ez néhány millió korona veszteséget jelentett egy csomó székely gazdára nézve. Birósági eljárás következett és a tárgyalás folyamán bebizonyult, hogy

Ugron a takarékpénztár vagyonának nagy részét saját maga és családtagjainak nevére értektelen ingatlanokra kölcsönképen igénybe vette. (Ez ügyből kifolyólag hat évvel ezelőtt az országuton merényletet is követtek el ellene a megkárosított emberek. Baltával támadtak rá és megsebeztek a karját.)

A törvényszék csalárd bukás miatt fogházbüntetésre ítélte, amit a Kuria vétkes bukásra és 2000 korona pénzbüntetésre változtattott. A bírságot azonban nem hajtották be Ugronon, mert mikor Polónyi Géza lett igazságügyminiszter, kieszközölte egykori bajtársának a királyi kegyelmet.

Ugron Gábor közéleti szereplése.

Ugron Gábort több mint három évtizeden át az ország minden vidékén lármás, harcos függetlenségi agitátor gyanánt ismerték. Valójában az is volt, amikor a szervezkedés és csapatgyűjtés taktikája ugy kívánta. De a politikai céltudatosságából és a fejlődő alakulás törvényeiből megkoncipálta a taktika új irányait is. Ugron Gábor nagy stílusú politikai egyéniség. Ezt az értékét a viszonyok semmiféle változásai közben, se a tétongó örvények mellett járva, se egyéni csapások nem vehették el tőle még akkor sem, amikor úgy fordult a sorsa, mintha egyetlen ütessel leterithetnék. Nem azok közé a függetlenségi politikusok közé tartozik, akik tűzön-vizen keresztül csakis és okvetlen felfordulást akarnak csinálni és ezen a réven országos feltűnést szerezni. Nálunk hosszú ideig és némely helyütt ma is, ellentétnek látszott, hogy függetlenségi vezérpolitikusként ne csupán jelszavakban és rabulisztikában legyen az ereje, hanem hogy ugyanez a politikus európai államférfiak teljes képzettségével álljon a helyén és a magánérintkezésben is a világműveltség finomságaival illeszkedjék be a társas életbe. Ugron Gábor kora ifjúságától kezdve nemcsak a politikai képzettségnek, hanem az általános nagy műveltségnek az ismereteit igyekezett megszerezni a külföldi országokban való tanulmányidővel. Franciaországban, Angliában, Olaszországban részt vett az ott való nemzeti élet küzdelmeiben, így nemcsak elméleti, de gyakorlati tudást, soha el nem muló impressziókat szerzett és elméjét készséggé, alkalmassá tette a tudás későbbi vívmányainak befogadására, feldolgozására. Ugron Gábor folyton tanult, olvasott és képzettségében a világfejlődés tudásával folytonosan lépést tartott. Tudását azonban nem fitogtatta, inkább alkalmazkodott a viszonyokhoz s inkább a keserűség szólaltatta meg, ha igen nagyon felboszantották tudatlanságukkal a mai napok pártbeli „nagyjai”. De sokkal boldogabb volt, ha megértő emberrel találkozott és azzal elbeszélgethetett politikai, társadalmi és irodalmi dolgokról. Tudott gyönyörködni az utca szép látványjaiban. Örömmel nézte az elegáns hölgyeket, a bájos arcokat, amikor egyszerre odaszalad hozzá egy csinos és meleg szemű fiatal hölgy:

— Jó napot, kezét csókolom Gábor bácsi...

És tisztelettel kezetcsókolva már tovább is siet. Vidéki rokonságból való huga lehetett. Tud valami szépet, poétikusat mondani róla és tud idézni egy verssort is, amíg elgondolkozik:

— Ej... ej... az ember felett így mulik az idő... Gábor bácsinak nevezik és kézcsókot kap.

Aztán, ha tetszik, beszélt a politikáról minden pöz nélkül, nagyképűség nélkül, komolyan és nyugodt filozófiával.

Hanem ha egy másik új képviselőtársa buta megjegyzéssel zavarta, ha valami iszonyatos sületlenséget mondott, amit valahol szajkó módra elsajátított, akkor kitört Ugron Gáborból az önérték, a képzett, nagy látókörű ember büszkesége és hiába szeretné, nem bírja megválogatni a szavakat:

— Neked fű nő a fejedben, te szerencsétlen... Kaszálni lehet már.

Rendkívüli módon gyűlölte a tudatlanságot. Valóságos fizikai fájdalmat érzett miatta. Így kellett látnia a parlamenti színvonalban éppen a legnagyobb pártban mutatkozó hiányokat, üresfejük előretörtetését, hebehurgya kapkodást és a pártegység megrontását. Tudta, sokkal korábban, mintsem általában foglalkoztak volna a következményekkel, Ugron Gábor kiszámította, megmondta, hogy ez mire fog vezetni.

— Politikai pártban minden pártagnak alája kell rendelnie magát a vezetésnek. A párt ereje addig erős, amíg kifelé egységes. Akciókat csak a párt egésze határozhat el, mert más-keppen csoportoknak a mozgalmá csak bomlást okozhat, árulókat nevel és a párt kudarcot szenved.

Nem épen ezekkel a szavakkal, de ilyen értelemmel beszélt sokkal korábban, mintsem a Justh-féle akció számbavehető arányúvá fejlődött volna. Intő, figyelmeztető szóval fordult egyes képviselőtársaihoz, de azok többre becsülték a kényelmet annál, semhogy radikálisan elintézzék a frondörködők mesterségeit. Elkövetkezett az az idő, hogy Ugron Gábor egymaga nyíltan előállt Justhék ellen a pártbontás vádjával és amikor mindenki meggyőződhetett volna hogy igaza van, akkor egy pártterkezetlet estéjén mégis úgy festett a helyzet, mintha éppen Ugron Gábort akarnák letenni az alelnökségből és kiszorítani a pártból. Ugron Gábor azonban nem ijedt meg. Egész testtel kiállt a küzdő porondra és rövid nyilatkozattal kijelentette, hogy ragaszkodik az igazsághoz és nem engedi terrorizálni magát. A régi harcos Ugron feltámadt:

— Van fejem, tollam és kardom — mondta.

Ebből formálta később Justh Gyula a maga mondását, hogy „Nekem is van kardom.”

Csak hogy az Ugron Gábor kardjához hozzátartozik a feje és a tolla s ezt nem lehet elvenni tőle. Így történt, hogy nem mertek aztán hozzája nyulni.

De azért meg kell állapítani, hogy Ugron Gábornak hatása a pártban csökkent.

Az ifjabb és kevés kivétellel tartalmatlan ifjabb párttagok hátraszorították a sok esatát látott fáradt politikust, aki folytonos zsörtölődések között átengedte a szereplést azoknak, akiknek erősebb volt a könyökük.

VIDÉK.

A máriaradnai „Magyar Daláregyesület” január 22-én tartotta rendes évi közgyűlését, melyen az 1911. évi költségvetést állapították meg, több fontos ügyet elintézték. Örömmel vették tudomásul, hogy 21 új tag jelentkezett felvételre, kiket fel is vettek. Végül a tisztikart alakították meg. Elnök Németh Dezső, alelnökök Szmolinszky József Ámon Gábor, titkár Smikál Lajos, pénztárnok Babella Antal, háznagy Matyi János, Karnagy Moravetz Károly, ügyész dr. Ursu János.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Cigány szerelem. Operett. B) bérlet. Szerda: Sárga liliom. szimf. C) bérlet. Csütörtök: Testőr. vígjáték. A) bérlet. Péntek: Halhatatlan lump. Operett. Bemutató előadás. B) bérlet. Szombat: Halhatatlan lump. Operett. C) bérlet.

* Az elhalasztott Dohnányi hangverseny. A Weisz Leó cég, amely Dohnányi Ernő kiváló zongoraművész hangversenyét rendezi, ma táviratot kapott, amelyben jelzik, hogy Dohnányi keddre tervezett hangversenyét e hét másik napjára kénytelen elhalasztani. A cég a lapok útján fogja közölni a hangverseny napját. A műsor nem változik. Az a következő marad:

1. Beethoven: a) Sonate C dur op. 53. (Dem Grafen Waldstein gewidmet) b) Allegro con brio. c) Introduzione (Adagio molto) Rondo (Allegretto moderato — Prestissimo). 2. Schumann: a) Kinderscenen op. 15. b) Von fremden Ländern u. Menschen. c) Kuriose Gesichte. d) Haschemann. e) Bittendes Kind. f) Glückes genug. g) Wichtige Begebenheit. h) Träumerei. i) Am Kamin. j) Ritter von Steckenferd. k) Fast zu ernst. l) Früchtchen machen. m) Kind im Einschlummern. n) Der Dichter spricht. a) Ballade G-moll op. 23. b) Etude E-dur op. 10. No. 3. c) Etude F-moll op. 25. No. 2. 4. Liszt: Rapsodie Hongroise No. XIII. A hangverseny rendezője: Weisz Leó könyv-, papír és zenemű-kereskedő Arad, Minorita-palota, ahol a hangverseny összes zeneszámai kaphatók. (Telefon 230.) A hangversenyre Bűsendorfer-féle zongorát hozott le a művész. 6951

* Országos színházi műsor. A vidék nagyobb színházainak e heti műsora a következő: **Kolozsvár:** A halhatatlan lump (Kétszer.) Meguntam Margitot és Edes öregem, Rómeó és Julia (Beregi Oszkár felléptével), Monna Vanna (Beregi Oszkár felléptével), Boccaccio, Cigány szerelem. **Szeged:** A szabin nők elrablása, A muzsikós leány, A testőr, Karenin Anna, Cigány szerelem (háromszor). — **Temesvár:** Tatárjárás (kétszer), A hegyek alján, A muzsikós leány, A testőr (háromszor). — **Nagyvárad:** Testőr, Tempiom tövében és Bajazzók (háromszor), A kard becsülete (kétszer), A halhatatlan lump. — **Debrecen:** Nagymama (kétszer), Blaha Lujza felléptével, Izrael, Kurucfurfang (Blaha Lujza felléptével), Sári bíró (Blaha Lujza felléptével), Tosca, Sasfók. — **Pécs:** Rómeó és Julia, Kisértetek, A szent liget, Cigány szerelem (négyyszer). — **Szabadka:** Halhatatlan lump, (kétszer), Testőr, Szent liget, Koldus diák, Gyurkovic leányok, Cigány szerelem. — **Kassa:** Edes öregem és Narancsvirág (kétszer). A belga szüz, A testőr, Hoffmann meséi, Figaró házassága. — **Miskolc:** Hercegisasszony (kétszer), Gésák (kétszer), A testőr (háromszor). — **Győr:** Testőr, Cigány szerelem (hátszor). — **Békéscsaba:** Testőr, Vájjunk el, A kormánybiztos, Tolvaj, Balkáni hercegnő, Cyrano de Bergerac, Kis Lord, Gyimesi vadvirág.

* A halhatatlan lump. Régióta nem adtak oly operettet az aradi színpadon, mint amilyen a pénteken bemutatóra kerülő *Halhatatlan lump* lesz. A darab egyik érdekessége egy hatvan tagú gyermekkar közreműködése lesz. Hatvan kis gyermek fog játszani és énekelni. Csányi Mátvás, aki különben az operettet betanítja, napok óta próbál a gyermekekkel. A főszerepek, Dióssy, Zalay, Sütő, Benkőné, Heltay, Polgár és Huszár kezeiben vannak. Az operettet Polgár rendezti.

* Elmaradt hangversenyek. *Hubermann Bronislav* vasárnapra hirdetett budapesti hangversenyét amüvésznek hirtelen megbetegedése miatt jövő hétre kellett elhalasztania.

Messchaert János, a január 23-ára hirdetett dalestélyét kénytelen elhalasztani február végére. (A Pesti Hirlap vasárnapi számából.)

* Ő felsége a király és Vilmos császár vadászatait mutatja be, — miként előre jeleztük — nagyszabású mozgóképben az Uránia-színház. Lebilincselő látványt nyújt ez a két kép, melyek nemesak nagyszerű tárgyuknál, hanem

kivitelüknél fogva is méltán részolgnak a fejedelmi elnevezésre. Az egyik képen uralkodónkat ismerjük meg, amint vadászszenvélyének áldoz. Ischlben látjuk a királyt. Reggel nagy kísérettel, vejével, *Lipót* bajor herceggel és *Lipót Szalvátor* főherceggel, továbbá unokájával, *Conrad* herceggel érkezik a vasútállomáshoz, ahonnan a vadászterületre utazik. A vadászterületre érkezve, ott mélységes hódolattal üdvözlí az uralkodót a fővadászmester és a vadászmesterek csapatja. Amint elfoglalja helyét a király, mögötte a fegyvereket töltögető vadászszal, megkezdődik a hajtás. Százával rohannak végig lőtávolságban a villámgyors, karesu zergék, melyek halomszámra hullanak el Ő felsége biztos lövéseire. Nagyszerű látvány ez az igazán fejedelmi vadászat. Ennyiben vázoljuk az uralkodó engedelmével készült képet, mely valóban frappirozott hatást tesz a nézőre. Maga a vadászat etikettje annyira érdekes, hogy önkéntelen összehasonlításra kívánczik a kép előtt bemutatott német császári vadászat etikettjével. Uralkodónk környezetében a mélységes hódolat, szinte érezhető ünnepi csend, Vilmos császár körül mosolygó arcok, majdnem lármás jókedv uralkodik. Vilmos császár az Uránia képen rókavadászatot rendez. A potsdami palotából automobilon indul a fejedelmi társaság, a császár, a császárné, több királyi herceg és hercegnő a vadászterületre. A vadászat rendkívül izgató. Hirtelen előbukkan a cserjéből egy lomposfarkú róka. Rövid futás után holtrasebzetten esik össze és már is ott terem a vadászkutya, hogy zsákmányát magával hurcolja. Rövid szerkle után uzsonna van a vadászsátorban, majd végignézi a fejedelmi társaság a zsákmányt és a pompás vadászat után kocsikra ülve Berlinbe hajtának. A rendkívüli képeket még kedden és szerdán mutatja be az Uránia és bizonyára általános érdeklődés fogadja városzerte a nagy attrakciókat. 175

* Sztrájk a bécsi színházaknál. A bécsi színházak technikai személyzete két egyesületben tömörült. Az egyik az osztrák-magyar színház és zenész-szövetség, a másik a színházi alkalmazottaknak szocialista alapon szervezett uniója. — Ez utóbbi egyesület most összekapott a színigazgatókkal és kimondotta az általános sztrájkot. Az Unióban zenészek is vannak, a kik szintén csatlakoztak a sztrájkhoz. Központi helyközvetítést, béremelést követelnek a sztrájkolók, az igazgatók azonban nem hajlandók teljesíteni a követeléseket, hanem felvették a harcot az Unióval. A színházi és zenész-szövetségből új zenészeket szerzödtettek, a színpadi munkásokat pedig ideiglenesen szerzödtetett munkásokkal pótolják, a kiknek külön ebédlő- és hálótermekeket rendeztek be a színházépületekben, hogy a sztrájkolókkal való összetűzést elkerüljék. Vasárnap az összes bécsi színházakban volt előadás, mert az ideiglenes munkások egyelőre el tudták végezni a teendőket, de most már bizonytalanná lett a helyzet, mert a másik egyesületben is erős mozgolódás észlelhető. A színigazgatók készen állanak a harcra és elhatározták, hogyha kell, egy-két napra be is szüntetik az előadásokat, de az Unió követeléseit nem teljesítik.

* Ave Mária Ha a mozgóképalkajainak hangját nem is halljuk, de a mozdulataikat megértjük. A vászonlapon járó emberek cselekményeikkel éppen úgy szívünkhöz tudnak férközni, akár az élet szemünk előtt mozgó alakjai. Atérzük fájdalmaikat s könnyebbülten sóhajtunk fel örömeikre. Ilyen mesteri tőkéllyel megjátszott drámát mutat be most az Apolló-színház. Egy gazdag család egyetlen leánygyermeké megbetegszik tüdővészben. Az orvosok tanácsára a boldogtalan apa leviszi beteg leányát a tengerpartra. A leány egyszer elmegy az apjával a templomba, ahol éppen egy zeneművész az Ave Mária-t játsza hegedűn. A leányt annyira meghatja a hegedű hangja, hogy szerelmes lesz a művészbe, akivel később meg is ismerkedik. A barátság rövidesen a művész részéről is szerelemmé fejlődik. A szerelmesek boldog perceit azonban hamarosan megzavarja a gyilkoló kór. A leány be-

tegsége egyre előrehaladottabb lesz s mikor szerelmesével kimegy a tengerre, hogy ott zavartalanul élvezhesse boldogságát, meghül s most már a tüdővész teljes erővel ront szervezetére. Ágyba került s nincs remény a fölépüléséhez. Mielőtt lehunyna örökre szeméit, magához hivatja szerelmét s megkéri, hogy játssza el utoljára az Ave Máriát. S amíg a művész hegedűje sir, a leány meghal. A fiatal ember a holttestre borul s keservesen zokog. A leány hozzátartozói azonban felszólítják, hogy távozzék. Ezt annyira a szívére veszi a művész, hogy egy hajón kivez a tengerre, eljuttatja az Ave Máriát s aztán a hullámokba temetkezik. Ezt a megható drámát gyönyörű felvételekben mutatja be az Apolló s tekintettel arra, hogy más vidéki színházak is versenyeznek a képért, csak kedden és szerdán tarthatja még műsorán. 177

A miniszterelnök a királynál.

(Hatás alaa ellenzéki akeió. — Kossuth az általános titkos választójog mellett.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 23.

A bécsi miniszterjárás ma egy időre befejeződött. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, aki vasárnapra az osztrák császárvárosban maradt, délelőtt kihallgatáson volt az uralkodónál s a délutáni gyorsvonattal visszautazott Budapestre. A miniszterelnök audienciájáról felhivatalosan csak annyit jelentenek, hogy ő felsége délelőtt tíz órakor fogadta Schöabrunnban a magyar kormányelnököt s hogy a kihallgatás hosszabb ideig tartott.

Ez a szüszavuság azonban nem jelenti egyúttal azt is, hogy Khuen-Héderváry gróf kihallgatásán csupán annak a kötelezettségének tett eleget, hogy az ujesztendő alkalmából a király elé juttassa a kormány jókívánságait. Értesülésünk szerint a miniszterelnök felhasználta az alkalmat arra is, hogy a jelenlegi politikai helyzetről részletesen tájékoztassa az uralkodót.

Khuen-Héderváry gróf az audiencia után a Magyar Házba hajtatott, ahol a király személye körüli miniszterium ügyeit intézte el, majd megebédelt s a délutáni gyorsvonattal hazautazott.

A kihallgatás eredménye.

A Frankfurter Zeitungnak jelentik Bécsből: A magyar miniszterek elhagyták Bécsét. Teljesen meg vannak elégedve a bécsi tárgyalások eredményével és különösen azzal, hogy katonai részről nem tesznek többé ellenvetést a magyar nyelv használata ellen a katonai büntető eljárásban. Az osztrák kormány csak abban lát nehézséget, hogy Ausztriában ninesen állami nyelv és hogy a különböző osztrák nemzetiségek tiltakozhatnának az ellen, hogy a hadsereg egységes nyelvén részt üssenek. Teljesen ki van zárva, hogy az új véderőjavaslat a parlamentek elé kerüljön, míg a nyelvkérdés dolgát el nem intézik. Minden más tekintetben teljesen meg egyezett a két kormány és remélik, hogy a hátralevő csekély eltéréseket Budapestben a delegáció alatt ki fogják egyenlíteni.

Felsőbb körök álláspontja.

Beavatott helyről jelentik Bécsből: A miniszterelnöknek tegnapi kihallgatása nagyon érdekes volt. A magyarországi parlamenti helyzetnél fogva természetesen nagyon fontos, hogy a bécsi illetékes tényezők hogyan vélekednek a legutóbbi magyarországi eseményekről és az obstrukcióról, annyival inkább, mert a Justh-párt körében az utóbbi időben folytonosan felsőbb helyekről eredő információkról beszéltek, melyek szerint a munkapártnak komolyabb harcot kell majd megvívnia, sőt arról is van szó, hogy komolyabb rendszert fognak alkalmazni

az ellenzék támadásai ellen. Hogy mit értünk komolyabb rendszer alatt, nem nehéz kitalálni, annyival is inkább, mert az ellenzék még mindig úgy tesz, mintha a mostani kabinet csak átmeneti kormányra volna tekinthető, amely után Tisza-kabinet fog következni. A 48-as pártokban vannak képviselők, akik parlamenti okokból vonakodnak az obstrukcióban részt venni. Ezeknek a tartózkodó képviselőknek azt mondták a radikális elemek, hogy már csak azért is obstruáljanak, nehogy a bankjavaslatból február tizenötödikéig törvény lehessen. Ha ugyanis addig sikerül kihuzni a harcot, ebben az esetben a kormány kénytelen lesz lemondását beadni.

Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy felsőbb helyen nagyon meg vannak elégedve a kabinettel és munkapártnal s teljesen méltányolják azokat a nehézségeket, amelyekkel a kormánynak és pártjának küzdenie kell. Senki nem jut eszébe, hogy a február tizenötödiki terminus pontos betartását követelje, amelynek semmiféle gyakorlati jelentősége sem volna. Illetékes tényezők semmit sem fognak tenni, amivel a helyzetet összezavarhatnák, sőt ellenkezőleg, az összes tényezők el vannak rá készülve, hogy a bankjavaslatot február tizenötödikéig nem fogják elintézni, amiből azonban sem a kormánynak, sem pártjának kellemetlen konzekvenciák nem származnak. De megjegyezzük, hogy némi aggodalmat keltett az a körülmény, hogy ellenzéki szónokok, akik még másfél évvel ezelőtt a korona tanácsában ültek, hivatalos titkokat, amelyek most már irattárba valók, világgá kürtölnek. Még ritkán követtek el annyi indiszkrétciót, amennyit most volt magyar miniszterek, államtitkárok elkövettek. Igaz ugyan, hogy ezek sem nem használnak, sem nem ártnak senkinek, mégis szívesen látnák, ha már véget érnének. Ami Polónyi és társainak az uralkodó család elleni támadását illeti, azokat senki se veszi komolyan és senki se hiszi, hogy eféle támadásokból az obstrukció újra táplálékot nyerhetne. Azt is tudják, hogy a Kossuth-párt fontos okokból nem vehet részt a technikai obstrukcióban és így Justhék egészen egyedül állanak.

Kossuth Ferenc az általános titkos választói jog mellett.

Budapestről jelentik: Egy esti ujság hirteljesen szerint Kossuth Ferenc, aki eddig vonakodott nyíltan állást foglalni az általános titkos választói jog mellett, legközelebb határozott alakban manifesztálni fogja azt a meggyőződését, hogy csak az általános egyenlő titkos választói jog javíthatja meg az ország közállapotait.

MULATSÁGOK.

(=) Bál Ujaradon. A Magyar Vörös Kereszt-egyesület és a Délvidéki Tüdővészellenes Szövetség ujaradi fiókegyesülete január 21-én Ujaradon a Martini-féle söresarnok helyiségeiben közösen saját pénztáruk javára fenyesen sikerült táncestélyt rendeztek, melyen az alábbi urnók vettek részt:

Urnók: Bárd Nopcsa Elekné, Schäffer Béláné, Latka Vencelné, dr. Holz Antalné, dr. Stuchlik Tivadarné, Theisz Miklósné, Grünwald Ödönné, Pommersheim Jánosné, Herold Rezsóné, Netter Mártonné, Weil Károlyné, Folkmann Ignácné, Bonyhádi Simonné, Neamtu Jánosné, Hartmann Béláné, Dorninger Hugóné, Graf Sándorné, Csalogovits Nándorné, öz. Ronck Mihályné, Chlebovits Lászlóné, öz. Hemmen Mátyásné, Palágyi Ferencné, Weisz Adolfné, öz. Weintz Pálné, Booszkú Jakabné, Schwoilengrüber Istvánné, dr. Tausz Henrikné, Gammer Lipótné.

Urleányok: Kovacsics nővérek, Schäffer nővérek, Gammer Irén, Hartmann Paula, Csalogovits Józsa, Bonyhádi Rózsika, Folkmann Ilona, Grünwald Mariska, Weic Ágnes, Kőműves nővérek, Kopp Erzsé, Oggolder Palma stb.

Viharos orvoskongresszus.

— Harc a nyugdíjintézményért. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 23.

A községi és körorvosok látogatási díjait és lakásviszonyait szabályozó 1908. évi XXXVIII-ik törvényeikk egyik pontja szerint a községi és körorvosok országos nyugdíjintézményét is egy éven belül kellett volna a törvényhozásnak megalkotnia; ez azonban a változott politikai viszonyok miatt elmaradt, mert életbeléptetése elviselhetetlen terhet rótt volna a kincstárra. A pénzügyminiszter jelentette ezt ki a Ház egyik ülésén s kijelentése elkeserítette az orvosi kart, különösen a községi és körorvosokat, s ezért az orvosok tegnapra, vasárnapra rendkívüli kongresszuson gyűltek egybe Budapestben a régi képviselőház termébe.

A kongresszuson, amely iránt a kormány is élénken érdeklődött, Kétly Károly dr. egyetemi tanár elnökölt s a kormány részéről Böles Gyula dr. miniszteri tanácsos és Mentsik Ferenc dr. miniszteri tanácsos, az állami munkásbiztosító hivatal másodelnöke vettek részt.

Kétly Károly dr. elnök megnyitó beszédében fejtegette a kongresszus célját s élénk szavakkal esetezte az orvosok helyzetét.

— Az orvosi kar — ugymond — az államnak kedvezményes árban bocsátja rendelkezésére tehetségét, munkáját. Mégis sértést követ el a Szövetségen az, aki föltételezi, hogy az orvosi kar fölébe helyezi anyagi érdekeit erkölcsi javainak.

Flesch Nándor dr. szövetségi főtitkár terjesztette ezután elő a következő határozati javaslatot:

Az Országos Orvosszövetség Kongresszusa áthatva attól a tudattól, hogy az 1908. évi XXXVIII. törvényeikk csak az esetben biztosítja a törvényhozás intencióinak megfelelően az országnak kellő számú községi és körorvossal való ellátását és ennek révén hazánk siralmas közegészségügyi viszonyainak megjavulását, ha valamennyi rendelkezése minél hamarabb életbe lép. Ama meggyőződésből folyóan, hogy amikor a községi és körorvosok teljes mértékben immár két évnél hosszabb idő óta teljesítik minden kötelességeiket, amelyeket az 1908. évi XXXVIII. t.-cikk rájuk megállapít, akkor megkövetelhetik, hogy teljes élvezetbe lépjenek az e törvényben lefektetett jogaiknak is, immár elodázhatatlanul szükségesnek tartja a községi és körorvosokra vonatkozó törvényhatósági szabályrendeletek illetékes elbírálását, illetve jóváhagyását illetékes helyről való elérését annak is, hogy szabályrendeleteiket sürgősen elkészítsék és jóváhagyás céljából illetékes helyre fölterjesszék ama törvényhatóságok, amelyek ebbeli törvényszabta kötelességüknek mindez ideig eleget nem tettek.

Ezután Böles Gyula dr. miniszteri tanácsos jelentette be a kongresszusnak, hogy a miniszterelnök a maga részéről is szükségesnek tartja a községi és körorvosok nyugdíjintézményének létesítését és minden igyekezetével azon van, hogy az intézmény a jövő év elején meg is kezdhesse működését.

Zajos jelenet következett ezután. Wein Manó dr. pénztári orvos a magángyakorlatról és a pénztári beteg kezeléséről akart szólni, de a kongresszus tagjai hevesen tiltakoztak Wein dr. szereplése ellen. Fűtültek, sipoltak, doboltak, míg végre is az elnök megvonta tőle a szót. Ugyanilyen fogadtatásban részesült Walkó dr. is.

Ezután újból Flesch dr. főtitkár jelentkezett szólásra s fejtegette, hogy az országos

pénztár aknamunkát folytat az orvos-szövetség ellen s végül határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a kongresszus elismerését fejezi ki Békés vármegye orvosi karának erélyes magatartásáért, amelyet az 1907. évi XIX. törvényekben kimondott orvosi jogok megvédése tárgyában oly példaadóan tanusít.

Most újra Wein Manó dr. jelentkezett szólásra, de megint nagy erővel tört ki a tagok tiltakozása:

— Eláll, le vele, pfuj, áruló! kiáltották feléje mindenfelől. Eközben a padokat verték, fűtültek, kiabáltak s a zaj olyan fenyegető lett, hogy Wein dr. hamarosan otthagya az előadói emelvényt.

Végül Mentsik miniszteri tanácsos jelentette be a kereskedelmi miniszter nevében, hogy a miniszter is óhajtja a nyugdíjintézet létesítését.

A kongresszus ezzel véget ért s utána a tagok a Royal-szállóban bankettre gyűltek egybe.

HIREK.

A népszámlálás eredménye.

Távirati tudósítás.

Arad, január 23

Nagybecskerek. A most megejtett népszámlálás adatai szerint Nagybecskerek jelenlegi lakossága 25.410 lélek, 2143 lélekkel több, mint 1900-ban.

Szeksárd. Tolnamegyében a népszámlálás a következő eredményeket tünteti fel: Szeksárdnak 15287 lakosa van, a szaporulat 1392. Bonyhád lakossága 6436, szaporulat 771. Dombóvárnak 6752, szaporulat 50%. Tolnanémediben 2156 lélek lakik. Felsőiregen 2842. A csekély szaporodás a nagymérvű kivándorlásnak és a sok helyütt divó egygyermekrendszernek tudható be Dombóvár kivételével, ahol a rohamos szaporodás az államvasutak alkalmaztaiból kerül ki.

Sátoraljauhely: A népszámlálás adatai szerint Ujhely város lakossága 19,585, 1900-ban 16307 volt. A szaporulat 3273 vagyis 16 százalékos.

Paks: Paks a népszámlálás eredménye általános megdöbbenést keltett, mivel háromszor akkora szaporulatot vártak, mint a népszámlálás kimutat. Az 1900-iki népszámláláskor a város lakossága 12,034 lélek volt, azóta az anyakönyvi adatok szerint született 5534 és meghalt 3675, tehát a szaporodásnak 1859-nek kellett volna lenni, nem számítva, hogy tíz év alatt többen letelepedtek, azonkívül gyermekmenhely is létesült Paksra, miáltal 250 gyermekkel szaporodott a létszám. Mindezek dacára a népszámláláskor Paksra 12553 egyént irtak be, mely pedig csak 519 lélekszaporodást jelent. Összeirtak 349 távollévőt is s ezekkel együtt a szaporodás 868 egyént tenne ki. Paksra több mint ezer lélek különbözet mutatkozik az anyakönyvi és a népszámlálási adatok között. Most a hatóságok azon dolgoznak, hogy megállapítsák, mi az oka ennek az abnormális különbözethetnek. Tény, hogy Paksról is nagymérvű kivándorlás történt, de azokat mint távollévőket és haza várhatókat beírták.

Budapestről jelentik: A magyar királyi központi statisztikai hivatal tudomásul adja, hogy hiteles adatok a népszámlálás eredményéről ezidőszereig még nincsenek. A lapokban elszórt közlések, amelyek a népszámlálás egyes eredményét reprodukálják, önmagukban is bizonytalanok és legkevésbé sem alkalmasak arra, hogy az egész ország fejlődésére következtetni lehetne belőlük. Az országos eredm-

nyek eddig teljesen ismeretlenek, hiszen a hatóságok az eredményeket január 31-ig kötelesek beküldeni. A statisztikai hivatal csak február havában foghat hozzá az anyag feldolgozásához. Ennek során első dolga lesz a népesség megállapítása, amit a hivatal a sajtó útján idejében közhírré fog tenni. Kéri azért a lapokat, hogy ne siessék el a dolgot és a vidékről érkező híreket, amelynek valódiságát most még senki se tudja, ne kommentálják.

— **Időjárás.** Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 24-én az időjárás: éjjeli fagy, keleten elvélve csapadék.

— **Nemesség adományozás.** Budapestről jelentik: A király Schwartz Gusztáv udvari tanácsosnak a budapesti tudomány egyetem nyilvános rendes tanárának a törvények előkészítése terén szerzett érdemei jutalmazásául a magyar nemességet szási előnévvel adományozta.

— **Kossuth Ferenc beteg.** Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc betegségében súlyosabb fordulat állott be. Keze lába megdagadt. Az orvosok tanácskozást tartottak s megállapították, hogy a legnagyobb nyugalomra és állandó gondos kezelésre van szüksége. A betegség olyan természetű, hogy esetleg hat-nyolc hétig ágyban kell feküdnie.

— **Andrássy Gyula akadémiai székfoglalója.** Budapestről jelentik: Andrássy Gyula gróf, akit az Akadémia tudvalevőleg rendes tagjai sorába választott, a szatmári béke kétszázéves évfordulóján fogja megtartani székfoglalóját II. Rákóczi Ferencről szóló tanulmányával.

— **Kitüntetett festőművész.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Mendlik Oszkár festőművésznek a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Az ujonclétszám felemelése.** Bécsből jelentik: A hadügyi kormányzatnak az a terve, hogy csak lassankint, fokozatosan fogják felemelni az ujoncjutalékot 154.000 emberre. Ennek következtében a két éves szolgálati időt csak fokozatosan fogják életbeléptetni.

— **Ferenc Ferdinánd és György herceg.** A lapok közölték egy német újság ama jelentését, hogy másfél évvel ezelőtt György szerb herceg merényletre bujtott föl több elvetemült embert, akiket arra ösztökölt, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökösöt, amikor a romániai Sinajában tartózkodik, löjjék agyon. Ma beszélünk Bocu Szevérrrel, az aradi „Tribuna” szerkesztőjével, a kinek apósa a színajai polgármester s aki hetekig Sinajában tartózkodott, amikor a trónörökös pört odavárták. Bocu kijelentette, hogy az egész merénylethir képtelen mese. Ha egyáltalán terveztek volna merényletet és az ottani rendőrség letartóztatott volna valakit, neki föltétlen kellett volna tudni róla, mert a bukaresti detektívönök jóbarátja s elmondta volna a leleplezett merénylet részleteit. — **Belgrádból** jelentik az állítólagos merényletről: A „Vossische Zeitung” azon jelentése, amelyben arról ad hírt, hogy György herceg Ferenc Ferdinánd trónörökös színajai utazásával kapcsolatban kétes szerepet játszott, itt nagy csodálkozást kelt, mert az egész dologból egy szó sem igaz. Megütközést kelt az is, hogy egy ilyen kalandos hír az osztrák és magyar sajtóba is utat találhatott.

— **Ehrlich tanár a német császárnál.** Berlinből jelentik: Ehrlich tanár a német császár meghívására szombaton Berlinbe érkezett és ma délután két órakor a császári palotában hosszabb előadást tartott szeréről. Az előadáson jelen volt több tudós is. Előadás után a császár ebédre is meghívta Ehrlichet, aki valószínűleg valami nagy kitüntetést fog kapni.

— **Radu püspök a magyar-román békéről.** Nagyváradról jelentik: A város politikai és társadalmi köreiből élénken tárgyalják azt a beszédet, amelyet Radu Demeter gör. kath. püspök tartott az általa vasárnap adott szokásos évi banketten, amelyen a város társadalmi előkelőségei közül mintegy százan vettek részt. Ezt a beszédet úgy kommentálják, mint amely egyik komoly jele a magyar-román békés meg egyezésnek. Radu dr. emlékeztette a hallgatóságot, az ebédén résztvevőket, hogy kétezer évvel ezelőtt hangzott el először a békére hívó szózat, amely a jóságnak kimeríthetetlen forrásává vált.

— **Nekünk, akik ennek a kinyilatkoztatásnak az évfordulóját minden évben megüljük, erős a meggyőződésünk, hogy a mi lelkeinket is mindjobban át fogja hatni a békének a tudata. Dolgozni kívánunk azért a békéért, amely nemcsak az egyéni, hanem a polgári érdekeknek is szolgálatában áll és a közjónak előmozdítására szolgál. Szükséges a béke drága hazánk fölvirágoztatása kedvéért. Kívánom, hogy legyen erős és szilárd békesség ezen a földön és teljes egyetértés a jóakaratu emberek között.**

— **A francia akadémia tagválasztása.** Párisból jelentik: Óriási érdeklődés mellett tartotta ma a francia tudományos akadémia tagválasztó ülését. A jelölő bizottság, mint ismeretes Curie asszonyt jelölte első helyen, Brauly tanárt pedig a másodikikon. A mai választásnál először Brauly tanár 29. Curie asszony 28 és egy harmadik jelölt 1 szavazatot kapott. Így miután az az abszolút többség nem volt meg, újra szavaztak. A második szavazásnál Brauly tanár 30, Curie asszony pedig 28 szavazatot kapott, úgy, hogy Brauly két szótöbbséggel győzött. Curie asszony a választás után kijelentette, hogy többé nem engedi magát jelölteni.

— **Magyar községnevek.** A belügyminiszter most döntött a temesmegyei idegenhangzású községek megmagyarosításáról. Az Arad körül fekvő községekre vonatkozó új elnevezést itt közöljük: **Az ujaradi járásban:** Feregyháza = Feregyház, Fibus = Temesfüves, Fűskut = Temesfűskut, Keresztes = Temeskeresztes, Kisfalud = Angyalkut, Nagyalud = Temesnagyalud. — **A lippai járásban:** Allios = Temesilléd, Altringen = Kisrékás, Belotinc = Beletháza, Bogda-Rigós = Rigósfürdő, Buchberg = Bükkhegy, Charlottenburg = Saroltavár, Hidegkut = Temeshidegkut, Hosszuszó = Marosaszó, Kékes = Lippakékes, Kelmák = Maroseperjes, Keszincz = Lippakeszi, Kizdia = Kisgye, Komeat = Temeskomját, Kövesd = Temeskövesd, Krivobara = Krimárvára, Labasinc = Lásas, Petirs = Peterese, Sistarovec = Sistaróc, Székás = Temesszékás, Traunau = Cseralja, Ujfalu = Marosujfalu. — **A vingai járásban:** Bruckenau = Hidasliget, Kalácsa = Temeskalácsa, Knéz = Temeskenéz, Murány = Temesmurány, Német-Bencsek = Felsőbencsek, Román-Bencsek = Alsóbencsek, Szécsány = Temesszécsény, Zsádány = Mezőzsádány. — Az itt meg nem nevezett községek régi nevüket tartják meg.

— **Walder Gyula a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatója.** Egy esti lap írja: A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület élén Hevesi Ödön vezérigazgató halála óta Walder Gyula áll. Walder Gyula eddig csak mint ügyvezető intézte a takarékpénztár dolgait, míg most nagy érdemei elismerésül az intézet igazgatósága vezérigazgatóvá léptette elő Waldert. Ebben a minőségben hivatalosan most szerepel először Walder Gyula. A hivatalos lap vasárnapi számában publikált mérleget ugyanis Walder Gyula már mint vezérigazgató írta alá.

— **Halálozás.** *Veszeloyszky János*, kir. segéd tanfelügyelő neje született *Schlögl Ilona*, január 23-án, délelőtti 10 órakor, életének 36-ik évében, kósszas betegség után meghalt Aradon. Az elhunyt urinó földi maradványait január 24-én, d. u. 3¼ órakor szentelik be a Hászinger-utca 6. sz. a. házában a róm. kath. szerzetesek szerint a helybeli felső temetőben helyezik örök nyugalomra. Halála előkelő családot borított gyászba.

— **Meghívó.** A *Nemzeti Munkapárt Aradi Köre* e hó 24-én kedden este a párt helyiségében teaestélyelyei egybekötött értekezletet tart, melyre a kör összes tagjai ezennel meghívotnak. Az elnökség.

— **Népgyűlés a főorvos választás miatt.** A kerületi betegsegélyező főorvosi állása körül dúló harc kikerült az utcára is. A pénztár biztosított tagjai, a munkások, tegnap délután három órakor népgyűlésen tárgyalták a főorvos választásból keletkezett egyenetlenséget, mely az igazgatóság munkaadó és munkás tagjai között keletkezett. Varga Ferenc személyes élű támadást intézett egy orvos ellen, majd pedig a gyűlés egy határozati javaslatot fogadott el.

— **A népszámlálás Aradmegyében.** A keszendi (kiszindia) körjegyzőségben a népszámlálás eredménye a következő: *Keszend* 1900. évben 1722 lélek, 1910. évben 1916 lélek, szaporodás 194 lélek. *Pajzs* 1900 évben 1584 lélek, 1910. évben 1203 lélek, apadás 381 lélek. *Vészalja* 1900. évben 784 lélek, 1910. évben 828 lélek, szaporodás 44 lélek.

— **Megakadályozott asszonyrablás.** *Biró Flórián* zsigmondházi gazdálkodó rosszul bánt a feleségével, aki beleunva az örökös perpatvarba és megelégedve a kenyérenél is sűrűbben kijáró ütleget, otthagya a férjét. A szülei házába költözött, a honnan Birót az após egyszer és mindenkorra eltiltotta. Ez azonban nem akart lemondani az asszonyról és elhatározta, hogy erőszakkal is visszaszerzi a feleségét. Mint-hogy a saját ügyességében és erejében nem igen bizott, ma reggel maga mellé vette két jól bepálinkázott barátját, a *Csoreán* testvéreket és ostromra indultak az após háza ellen. Dörömböltek az ajtón, bevették az ablakokat, de mire annyira jutottak, hogy az asszonyrablást végre is hajtsák, megjelent a községi rendőr. Mindhárom hős elvesztve a bátorságát futásnak eredt és a vashidon igyekezett átjutni Aradra. A vámnál álló aradi rendőr feltartóztatta őket és mire a zsigmondházi rendőr odaérkezett, ártalmatlanná voltak téve. Nagy Károly aradi rendőr betuszkolta a holt részeg alakokat a vámház pincéjébe, hogy ott a községi karhatalom megérkezéig őrizet alatt legyenek. Mikor leértek a pincébe *Csoreán Illés* megpillantott a földön egy baltát; azt felkapta és a rendőrt megakartta vele támadni. Ez kardot rántott, a merénylő felé sujtott és jobbkezének két középső ujját levágta. A sérült azonban annyira részeg volt, hogy észre sem vette mikor az egyik ujját a földre esett. Mikor megérkezett Zsigmondházáról a segítség és be akarták szállítani a garázdálkodókat a község házára, látták, hogy *Csoreán* vérzik. Orvost hívtak, aki a sebeket bekötözte. Nagy rendőr ellen felettes hatósága megindította az eljárást a kardhasználat miatt.

— **Eljegyzés.** *Feldmann Sárika* Világosról és *Friedmann Mór* Sátoraljaujhelyről jegyesek.

— **A londoni rablók temetése.** Londonból jelentik: A *Sidney streeti* ostromnál elhalt két rabló holttestét ma temették el. A temető lelkésze protestált az ellen, hogy a gyilkosokat ugyan ott temessék el, ahol a megölt rendőrök pihennek, mire a hatóság kénytelen volt a holttesteket a temető egy félreeső helyén meg nem szentelt földben eltemetni.

— **Öngyilkos postahivatalnok** Nagyváradról jelentik: A nagyvárad vasútállomás postahivatalában izgalmas jelenet volt ma délután. *Makó Gyula* 24 éves postahivatalnok, aki nemrég ve te el egyik kolleganőjét, revolverrel föbelőtte magát és azonnal meghalt. Tettének oka valószínűleg elmebaj.

— **Házasság.** *Falusy István*, a miskolci szintársulat baritonistája házasságot kötött *Gogg Krisztával*, a miskolci színház tagjával.

— **Tűz a Máv. üzletvezetőség levéltárában.** Ma reggel hét óra körül a Máv. aradi üzletvezetőségének levéltári helyiségében takarítás közben tűz keletkezett. Még nincs megállapítva, hogy ki dobott el gyufát, vagy égő cigarettát a helyiségben, de azt már kinyomozták, hogy a levéltárban lévő kályha mellett állott esernyő gyulladt meg és innen csapott a láng a nyitott szekrényhez, ahol a papiros tüzet fogott. *Aranyos János* az Aradi Közlöny kiadóhivatali szolgálója vette észre, hogy tűz van a levéltárban és még idejekorán intézkedhetett, hogy elfojtsák.

— **Elgázolta a motoros.** *Bálint Máté* esicséri gazdálkodó tegnap Kovaszinera utazott a hegyaljai motoros vasuttal. Bálintnak ugylátszik sietős volt a dolga, mert mielőtt a vonat megállt volna, leugrott. Vigyázatlanságát az életével fizette meg. Az ugrással szerencsétlenül járt. A motoros kerekei elkapták a gazdálkodót és elgázolták. Súlyos sebesülésekkel szállították haza, ahol este 11 órakor meghalt.

— **Öngyilkos haramia.** *Szatmárról* táviratozzák: A helybeli kir. ügyészség fogházában *Hamzó Lajos*, a december 22-iki csengerbargosi, valamint a csengersimui rablógyilkosság egyik főtettese, ma reggel cellájában, mialatt a fegyőr a folyosó más részén teljesítette szolgálatát, vékonyra csavart törülközőjével felakasztotta magát. Az öngyilkosságot akkor vették észre, amikor a foglyokat sétára szólították. Az esetet a szolgálattelvő fegyőr azonnal jelentette a fogház felügyelőjének és *Fabó Zoltán* kir. főügyésznek, a kik megjelentek a helyszínen s nyomban megindították a vizsgálatot, hogy a gondolatlanságért kit terhel a felelősség. A rablógyilkosságok felett a jövő héten ül össze az esküdtszék, melynek ítélete előreláthatóan ugy *Hamzóra*, ki eddig a legőszintebben vallott, valamint társaira a halálbüntetést mondja ki.

— **A lelkiismeretes boy.** Ritka tanujelét adta ma este az 5. számú messenger boy a megbízhatóságnak, leleményességnek és lelkiismeretességnek. A boyt egy rendkívüli fontosságú levéllel küldték az állomáshoz, azzal a megbízással, hogy azt egy Aradon át Dévára utazó ügyvédnek okvetlen átadja. Miután az ügyvéd a boy kiáltásaira nem jelentkezett, a fiú felugrott a gyorsvonatra és Radnáiig utazva, fülkéről-fülkére kereste az ügyvédet, akit meg is talált és a nagyfontosságú levelet átadta. Örömdemesnek tartjuk ezt az esetet felemlíteni annál is inkább, mivel a lelkiismeretességnek ilyen példái csak növelhetik a közönség bizalmát e kitünő intézmény iránt.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 23-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságot kötötteket jelentettek: **Született:** *Koschik István* asztalosnak *Róza* nevű leánya. *Leszni János* lakatosnak *Béla* nevű fia. *Verba János* napszámosnak *Anna* nevű leánya. *Cretin Vince* szatócsnak *Kornél* nevű fia. *Grünwald Sámuel* kereskedőnek *Magdolna* nevű leánya. *Fuhrmann Antal* napszámosnak *Mária* nevű leánya. **Meghalt:** *Nagy Ida* 31 éves női szabó. *Csurár Illés* 5 éves fiú. *Dvorzsák Lajos* 4 éves fiú. *Szóke Pálné* 46 éves napszámos neje. **Házasságot kötött:** *Szuperits András* kárpitos *Kontós Margittal*. *Sirián Vazul* kereskedő *Fock Eleonorával*. *Hauen János* napszámos *Jovanov Mártával*.

— **Adófelszólamlás.** Az aradi zsidó hitközség adókirovó-bizottsága által a hitközség tagjaira az 1911. évre kirótt kultusz-adó ellen beérkezett felszólamlásokat január 24-én d. u. 5 órakor tárgyalja a felszólamlási bizottság a zsidó hitközség templom-épületi tanácstermében, amely alkalommal felszólamlások szóbelileg is előterjeszhetők.

— **Leltár előtt, melyen leszállított árban lesznek eladva női selyem és bőrtáskák, utazókészletek, bőrdöngök, pénz és szivartárcák, manicűr és fésűgarnitúrák, láncszövek és más díszmű, pipere és illatszerek.** *Hegedüs Gyula* kefe, pipere- és illatszerekkereskedésében, Arad, Andrássy-tér 15. 228

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.** 201

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény, hólyag- és vesebetegnek.
Félpohár VITA-forrás a gyomorégést azonnal megszünteti.
A vállalat tulajdonosa: 2925
„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12.
Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.
Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerüzletben.

Pálmai Ilka és Dániel Ernőné.

— Egy kis incidens. —
(Fővárosi levél)

A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület csütörtökön este hangversenyt rendezett a Vigadóban. Volt ennek a hangversenynek egy furcsa epizódja, ami mostanáig titokban maradt. Kellemetlen epizód, furcsa epizód, titokban maradt epizód. És éppen azért, mert titokban maradt, elmondjuk: mi is történt a diszes, előkelő hangversenyen, amelyen megjelent *József főherceg*, *Augusztó főhercegnő* és csak úgy hemzsegték a kegyelmes és méltóságos asszonyok.

Pálmay Ilka éneke is a műsoron szerepelt. Mielőtt azonban erre sor került volna, a művész-szobába berobogott egy lihegő követ:

— Kérem, grófnő — lihegte — *Dániel Ernőné* ő kegyelmessége azt kéri, ne méltóztassék *Makray László* dalaát énekelni.

— Hogy mondja? Nem értem — mondta *Pálmay Ilka*, aki jól értette ugyan a követ lihegését, de éppen ezért nem akarta megérteni.

A követ még egyszer ellihegte az üzenetet. *Pálmay Ilkából* erre kitört a méltatlankodás:

— Legföljebb azt lehetne kérni tőlem, hogy mit énekeljek. Szívességből ezt megteszem. De a számaim ki vannak nyomtatva a műsorra. Azon felül pedig én tudom legjobban, melyik szám nekem való.

És már kezdte összecsomagolni a kottáit. Inkább nem lép föl, de ezt mégsem engedi, hogy megtiltsák neki annak az eléneklését, ami a műsoron van. Erre a követ még jobban lihegett és gyorsvonati sebességgel visszarebogott *Dániel Ernőné* bárónéhoz. Elmondta, mit

üzen Pálmay Ilka. Közben szünet, kinos szünet.

— Halljuk Pálmayt! — hangzott a közönség türelmetlensége.

Na, mi lesz, mi lesz? Erre Dániel Ernőné fölkel a helyéről és besuhant Pálmay Ilkához. Kimagyarázta az ügyet és azt is elmondta: miért kérte arra a művésznőt, hogy ne énekelje Makray László dalait.

— A D. M. K. E. egyik igazgatónőjének valamikor régen, nagyon régen pöre volt Makray Lászlóval. És a pórt elvesztette. Fizetni kellett. Hát most azt akarta volna a pénzért, hogy legalább ne hallja Makray László dalait.

És még egyszer elnézést kér. Mire Pálmay Ilka fölléphetett a pódiumra. És énekelt, miközben a D. M. K. E. szóbanforgó igazgatónője tüntetően távozott.

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az arcüre rózsás, üde, friss, finom, hamvas és diszkrétén matt. Hyenné tette a Yes Porcellánpuder. Minden királynő, minden nagy színpadnő azt használja, mert: minden puder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpuder, ártalmatlan, ezt a hites vegyész bizonyítja és mert szépítő hatása biztos, millió esetben kipróbált.

A Porcellánpuder csak „Yes” felirással valódi. Kapható az egész világon mindenütt. Az Amerikai Porcellánpuder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Keeshem-tételek S. VIII. Békés-ut 9. Árak: 5.— 3.— koronák. Árakat kapható: Géza Weisz, G. Földes Kálmán, Vojtek és Weisz, Mad. Béla Hajós Árpád és Hegedűs Gyula cégek.

SPORT.

+ Az Aradi Sport Klub (Aradi Waggongyári Sportegyesület) e hó 26-án, csütörtökön este 8 órakor tartja II-ik évi rendes közgyűlését a Millennium sörcsarnok különtermében.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	151
Nyomda	151

As Emulsió vétel-nél a SCOTT-féle el-járás vedjegyét — a csaiszt — kérjék ti-gyelembe venni. Utánzatoktól óvko-djunk

Legkitünőbb formája

a csukamájolajnak bármely célra a SCOTT-féle Emulsió, amely méz- és nátronhipofoszfátokat tartalmaz. Nera tud csukamáj-olajat bevenni, mert beteggé és gyöngéledővé teszi? Ujjongani fog örömeiben, ha a SCOTT-féle Emulsió-t fogja használni! Mondhatunk még valamit az Emulsió érdekében... Gyorsabban és nagyobb eredménnyel hat, mint a közönséges csukamájolaj. Más szóval a

Scott-féle Emulsió

képes arra, amire a közönséges csukamájolaj nem képes. Próbálja meg! Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill. Kapható minden gyógyszer-tárban. 6667

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 23

Kínálat, vételkérv mérsékelt, 10 ezer mm. tartott.

Az árak 50 kilónként számítva:

	DÉL sárlat	2 órai sárlat
Buza 1911. áprilisra	11.34—11.25	11.33—11.24
Buza 1911. májusra	11.21—11.22	11.19—11.19
Buza 1911. októberre	10.74—10.75	10.74—10.75
Rozs 1911. áprilisra	8.10—8.11	8.07—8.08
Rozs 1911. októberre	7.90—7.91	7.87—7.88
Tengeri 1911. májusra	5.30—5.72	5.69—5.70
Zab 1911. áprilisra	8.75—8.76	8.75—8.74

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Jan. 23 —

Magyar aranyáradek 4%	112 —
Magyar koronaáradek 4%	91.60
Magyar koronaáradek 3%	81.25
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.50
Sorvát-szalvon földteherm. kötvény	94 —
Magyar nyeresémsorsorog kölcsön	223 —
Flasznab. és szegedi sorajegy kölcsön	156 —
Osztrák áradek papírban	93.25
Osztrák áradek ezüstbe	97.25
Osztrák áradek aranyban	116.00
Osztrák koronaáradek 4%	93.10
1860. évi osztrák államsorajegy	165 —
Osztrák-magyar bankrészevény	18.90
Magyar hitelbank-részevény	86.50
Osztrák hitelintezeti részevény	67.7
Osztr.-magy.-államvasúti részevény	747.0
50 frankos arany (Napoleonkor)	19.1
Német birodalmi marka	117.35
London vista	240.07 1/2
Páris vista	94.92 1/2
50 márkás arany	23.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Jan. 23.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.50—10.50
76	10.30—10.40
77	10.40—10.50
78	10.50—10.60

Buza (Temesvári koreak. áru):

75 kilogrammos	10.10—10.20
Rozs	6.90—7 —
Árpa	6.80—6.90
Zab	7.50—7.60
Tengeri(tal)	4.60—4.65

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Jan. 23. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kiló-gramm feletti súlyban — fűlérig; közép páron-ként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fű-érig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súly-
ban 162—64 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 162—168 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Számlázás: Jan. hó 19. napján volt kész-let 17603 darab, Jan. 20 napján elbaltatott 50 darab, Jan. 20 napján kiszállított 290 darab, Jan. 21. napjára maradt készletben: 17422 darab.
A hízott sertés üslöt irányzata nyugodt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D. L. Keszend. Szívesen fogadjuk úgy tele-
fonon, mint levélben.

K. Forduljon a kiadóhivatalhoz. Az ilyen ter-
mészetű szíveségeket ingyen csak előfizetőinknek
teszük meg.

Felelős szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1911. január hó 24-én:

B. bérlet.

B. bérlet.

Cigányszerelem.

Regényes operette 3 felvonásban. Írták: Willner és Bo-
dány. Zenejét szerzte: Lehar Ferenc. Fordította: Gé-
bor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Dragótna	Heltai Jenő.	Zórika	Wlaszák V.
Boleszku	Huszár K.	Jolán	Sz. Rontal B.
Dimitriann	Vas Jenő.	Körösházy	Diósgy. Nuzi.
Jozsi cigány	Cseh Ferenc.	Julca	Benkóné.
Mózel	Pogár S.	Foresku tisz	Harold H.
Mosu	Kulcsár L.	Liabic bojár	Mazer F.

Kedde este 7 és fél órakor.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911 Jan 24 én, kedd:

(Bárod Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Levél a Jézuskához. Dráma. — 2. Esthangulatra.
Látványosság. 3. Pall, mint tetegapólo. A legújabb
bohózat. — 4. Nápoly. Látványosság. — 5. Fatá is teve-
dése. Humoros. — 6. Bizánc. Művészi felvétel. Lát-
ványosság. — 7. Vilmos német császár róka-vadászatán.
— 8. Ötletége Ferenc József zerge-vadászatán.

Előadások d. a. 5 órától kezdve.

Az előadások tartama 1 és fél óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 93. gyalogezred zenekara.
játszik. — Cukráda.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Műsor: Ma keddén 1911. január 24-én

1. Mozgófénykép-újítás. A hét eseménnyel mozgóképekben.
Az Apolló-színház állandó műsorszám. — 2. A ettent-
heteli n hős K. mikus felvétel. — 3. Az Arva. Dráma.
— 4. Pall leleményes. Kacagató bohózat. — 5. A rózsák
tövében. Dráma. — 6. Utazás a Selkirk-hegységben.
Természetutáni felvétel. — 7. Ave Mária. Dráma. — 8. A
Minta-gyerek. Mulattató bohózat.

Helyárak: Pályozásenként 1 kor. Zár-árak 1 kor.
I. sor hely 80 fill., II. sor hely 60 fill., III. sor hely 40 fill.
IV. hely 20 fill.

Az előadások délután 5 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéremek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

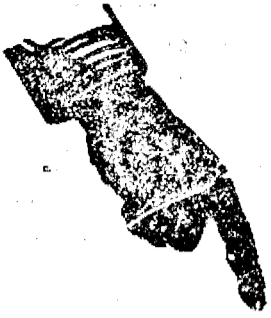
Ruhatar. — Buffet.

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * * sebben közvetít * *

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8. sz.
saját ház a Hókpostá mellett.

EREDETI POPOFF-TEÁK!!

Elismert legjobb

Tea
és
RUM

beszerzési forrás

HANZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

VALÓDI ANGOL RUMOK!!

ATLANTIKA

egyedüli

KÁVÉ ÉS TEA

speciális üzlet.

Mi a titka

annak, hogy a ki ma Aradon jó kávét és teát akar, csakis itt vásárolja e cikkeket. 171

1. Kifogástalan jó minőségű áru.
2. Szakszerű tiszta kezelés.
3. Fűszer és egyéb szagoktól mentes.
4. Minden órában friss pörkölés

villany-üzemű pörkölőn.

ARAD, Andrassy-tér 20.
Szemben a vármegyeházzal.

Városi és megyei telefon 609.

Hirdetmény.

Egy 6600 korona évi díjazással ellátott, Erdélyben, kisvárosban lévő I. oszt. postás helyet cserélne egy aradmegyei II. vagy III. oszt. postással. Értekezhetni: tótváradai jegyzővel. 387

Tégla

kapható a vasút közelében levő téglagár telepemről

Kirle Antal

téglagáros.

Arad, Florián-utca 6 b sz. 402

! Valóságos Istenáldás!
a debreceni szárított és tűzeggel komposztírozott fekáltrágya.
Elsőrendű felül nem múlható légény és foszfortrágya szőlők, gyümölcsösök, kapásnövények tárgyázására. Vezérképviselő:
KLÁR ANDOR DEBRECEN.
Piac-u. 77.
Számos elismerés levél!
Telefon szám 445. Nadrágot utasítás és részletes felvilágosítás díjmentesen.
A készlet rövidesen elfogy, siessen szükségletét megrendelni. — Kipróbálni bármely kis mennyiségben el ne mulassza! — Szuperfoszfát, thomassalnak, feltárt-ocentilizt vagonszámra és kisebb mennyiségben is iródnál megrendelhető. 6614
A műtrágyából állandó raktár!!

Fajtiszta **riparia portalis** alanyon oltott, elsőrendű, duggyökézetű bor- és csemegefajta
szőlő-oltványokat
simá valamint **riparia portalis** szőlőveszőket ajánl gyökerez és elsőrendű minőségben
HÁMORI-GAZDASÁG
szőlőoltvány-telepe, ARAD.
Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251
Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.
Telefon 229.

**HOL kapható a leg-
jobb és legolcsóbb**

Poresz **Köszén**
Koksz
Faszén
és aprított **Tüzifa**

?

házhoz szállítva!
ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.
Telefon szám 46. Telefon szám 46

Uj üzlet.

„Körösvölgy Falinka raktár”

cím alatt új üzlet nyílt az
Andrássy-tér 5. sz. a. (Almay-
palota), ahol valódi szilvórium,
törköly, rum, cognac és likőrök,
valamint Almay-féle fajborok
palackokban árusítatnak.

Nagyérdemű közönségnek szí-
ves támogatását kéri

Schwarcz Pál,
üzletvezető.

**Alkalmi vételök
és eladások**

**Ékszer- és érc-
tárgyakban**

szesz és ércműveletekben, Arad leg-
nagyobb és leghíresebb raktára

Deutsch Izidor

írás és átvétel
Weitzer János-utca, Miskolc-palota

Zálogcédulák

szesz és ércműveletek, gyomárt és más
házas tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyakra átcsere-
lésre.
TELEFON 488 TELEFON 488

Egy hölgy

hajlandó bárkit, aki idegességben, vérszegény-
ségben, reumátán vagy köszvényben stb. szen-
ved, ingyen egy egyszerű, meglepően ható
gyógyszerrel — melynek véletlenül jutott tudomá-
sára — fájdalmaitól megszabadítani. Alól-
írott önmagát gyógyította meg vele, mikor már
semmiféle gyógyszer nem használt és azért em-
berbaráti közelességének tarja ezt az emberi-
ség hasznára fordítani. Irásbelileg forduljanak
Müller Ed. Amália öngyógyításához Buda-
pest, Albertfalva 6. 6649

Nélkülözhetetlen háziszer

„Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósbor-
szeszek közül a legjobb hatásának
bizonyult.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint
bedörzsölőszer. mindazon esetekben,
midőn a bedörzsölést szükségese-
nek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen minden-
féle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfej, oldalszurás, hátfájás és
csúszos fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20–40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő
fájdalomcsillapító és gyomorerosító szer.

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában,
továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Wolsz droguerijában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Van szerencsém a nagyérd. kö-
zönség tudomására hozni, hogy
asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. szám alá
saját házamba áthelyeztem és min-
den tekintetben a modern követel-
ményeknek megfelelően berendez-
tem. Mint eddig, úgy ezután is fő-
törekvésem lesz izléses kivitel, szo-
lid munka és olcsó árak által a
nagyérd. közönség bizalmát kiér-
demelni. 8951

Elvállalok modern lak- és boltberen-
dezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses
pártfogását kérve, teljes tisztelettel
Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

AKI
zamatot, igen finom
Rumot akar készíteni,
vegyen 80 fillérért egy
üveg 381

Rumkivonatot.
Ebből a rajta levő uta-
sítás szerint pár perc
alatt 1 liter finom thea
rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:
Földes Kelemen
gyógyszerésznél

Január 20-ikától sensációs fehér kirakatok.

Leltárunk befejezése folytán

többféle oly árucikkek lettek kiselejtezve, melyek kissé sérült vagy a kirakatban fakultak. Ezek a Forray-utcai kirakatban
megtekinthetők, a volt értékük 1/4-éért elárusítjuk — **kiirt árak.**

Ugyszintén a még fennmaradt kelme-, barchet- és szőnyegmara-
dékok olcsó eladása.

Rosenblüh H. és Társa

Szabadság-tér 19.

481

Január 20-ikától sensációs fehér kirakatok.

Január 20-ikától sensációs fehér kirakatok.

Január 20-ikától sensációs fehér kirakatok.

A jó hirnévnek örvendő és finom za-
matu Dreher-féle barna, malátadus

kőbányai

Szt-János-sör

csapoltatását és palackokbani eláru-
sítását megkezdtém és kérem a nagy-
közönség szives érdeklődését.

Raktáromon kívül a **Központi Szálloda**, a **Mille-
nium sörcsarnok** és a Zrinyi-utcai **Vadászkürt
sörcsarnok** helyiségeiben is élvezhető lesz e kitűnő sör.

Tisztelettel

398

É L E S Á R M I N.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

25447—1910. kh.

Hirdetmény.

Az 1884. XVII. t.-cz. 141. §-a
alapján az aradi ipartestület kebelé-
ben működő békéltető bizottság
segéd tagjainak az ipartestület
hivatalos helyiségeiben megejtendő
megválasztására határnapul 1911.
évi január hó 22. napjának d. e.
10 óráját kitűzöm s arra az aradi

ipartestülethez tartozó iparosok
összes segédeit ezennel meghívom,
megjegyezvén, hogy amennyiben
a segédek a választás megejtésére
céljából kellő számban meg nem
jelennek, az iparhatósági biztos-
nak jogában áll a tagokat kine-
vezni.

A gyűlésen 1911. évre terjedő
működési körrel 30 rendes és 15
póttag fog választatni,

Bittner Róbert s. k.
iparhatósági biztos.

■ ■ A farsangra ajánljuk ■ ■ kitűnően berendezett nyomdánkat

tisztelt olvasóink szives figyelmébe, hol

Névjegyek,

Báli meghívók,

Esküvészi meghívók,

Eljegyzési értesítők,

Üzleti nyomtatványok,

Művek,

Könyvek stb. stb. stb.

Gondos és pontos kiállításban, méltányos árban készíttetnek.

Szives megrendelést kér: **Aradi Nyomda R. T.**

Keresünk expediciónk részére egy kisegítő
nő vagy férfi munkærőt. Jelentkezni lehet
a kiadóhivatalban.

Nagy választék csipkékben és olcsó aranyszövetek

Értesítjük a t. vásárló közönséget, hogy az olcsóságáról hírhedt
mert csipkeáruházunkat továbbra is fogjuk vezetni, úgy, hogy
minden héten újabb és újabb partie-árak érkeznek, mert

Olcsón csak a

Csipke Áruházban

(Asztalos Sándor-utca 4.) lehet vásárolni.

A következő kizárólag

PARTI ÁRUK

kerülnek eladásra:

Női ing R. schiffonból 75 kr.-tól feljebb	Férfi ing R. R. schiffon 99 krtól feljebb
Női nadrág " 74 "	Téli ing 35 "
Gilet alj l. dupla 125 "	Gallér osak 7 "
Lüszter alj l. dupla 125 "	Kézelő párja 8-16 "
Selyem alj l. dupla 375 "	Harlelya 3 pár 50, 90 és 100 "
Mildervédő batizt 52 "	Selyem gallérvédő 68 "
Batizt alj 125 "	Klasszékeztető párja 59 "
Taft selyem l. métere 68 "	Selyem sál 38 "
Csikos selyem l. métere 82 "	Kézimunka kongré kezdés 125 "
Gyermekruhák 75 "	Csipke, méterje 1 "
Zsebkendő tucatja 58 "	Csipke szövet 25 "

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni, mivel hogy most
ismét igen nagy mennyiségű újabb árak érkeztek. Tisztelettel

GEIGER GYULA FIAI

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Férfi ruhaszövet gyapjuból frt 1'20-tól kezdve. Blous 1.25 krajcár.

FÖLDES KELEMEN

orvosi laboratórium Arad.

Végez:

Vizelet, köpet, bélsár, vér, gyomornedv vérviz-
gálatokat.

Wassermann-féle Lues reakciót.

Malaria plasmodiumok kimutatását.

Vidal Ficker (Tiphus, Paratiphus) Punctios (umba-
li-, pleuralis abdominalis) folyadékok vegyi bacteriolo-
gikus és cytologikus vizsgálatát.

Toroklepedék, orrváladék, diphteria, szem és fül
váladék bacterologikus vizsgálata. Spirocheta palida ki-
mutatás: Sperma vizsgálata (azoosperma.)

Kórszövet-tani vizsgálatok, stb.

A vérvizsgálatokhoz szükséges vérvételre használandó
sterill kémcsövek az orvos uraknak rendelkezésére állanak.

A vizsgálatok díjait a legméltányosabban állapítottam
meg.

A vizsgálatokat dr. Lukács Jenő és dr.

Pongay István orvos urak végzik.

361

AZ ARADI VENDÉGLŐSÖK SZIKVIZ ÉS SYPHONFEJ GYÁRA R. T.

Meghívó.

Az aradi vendéglősök szikviz és syphonfej gyára r. t.

1911. február hó 8-án délelőtt 10 órakor Arad-on, a vállalat üléstermében (Battbyány-
utca 22.) megtartandó

évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság 1910. üzleti évre vonatkozó jelen-
tésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása,
a nyereség felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény
megadása iránti határozathozatal.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek,
hogy a részvényeiket az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőző napig a
társaság pénztáránál letétbe helyezni sziveskedjenek.

VAGYON

Mérleg számla 1910. december hó 31-én.

TEHER

Pénztár...	1033.09	Részvénytőke ...	125000.—
Betét ...	181.17	Tartalékalap ...	4055.48
Ingatlan ...	34892.89	Fel nem vett osztalék ...	338.60
Úvegek ...	25702.60	Hitelezők ...	27715.63
Értékpapír ...	41673.80	Nyereség áthozat ...	69.68
Szabadalom ...	18000.—	1910. évi nyereség ...	9995.40
Gépek ...	10438.08		10065.28
Szorszámkok ...	5413.28		
Adósok ...	5414.74		
Alapítási költség ...	2478.93		
Kecsik, lovak ...	2466.—		
Gyár berendezés ...	983.40		
Iroda berendezés ...	1235.—		
Arú készlet ...	17156.51		
Letét ...	156.—		
	167174.99		167174.99

Arad 1910. december 31-én.

Az igazgatóság:

Steigerwald Alajos, s. k.

Földesi Lajos, s. k.

igazgatósági elnök.

ügyvezető igazgató.

Popper Károly, s. k.

Pellegrini Károly, s. k.

Walenta András s. k.

igazgató.

igazgató.

igazgató.

Dr. Szilvássy László, s. k.

igazgató.

Jelen vagyon és teher kimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megviz-
gáltuk és rendben találtuk.

Arad, 1911. január hó 18-án.

A felügyelő-bizottság:

Szücs F. Vilmos s. k. Baumann János s. k. Urbán Endre s. k. Prolich István s. k.

fel. biz. elnök.

fel. biz. tag.

fel. biz. tag.

fel. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése:

Tisztelt Közgyűlés!

A tisztelt közgyűlés bizalma által az Aradi vendéglősök szikviz és syphonfej
gyára r. t. ügyvezetésének felügyelésével megbízva, a ker. törvény 195. §-ának, vala-
mint az alapszabályok értelmében a pénztár, ügykezelés és könyvvezetés szabályszerű
menetéről ismételt beható vizsgálat utján magunknak meggyőződést szereztünk. — Az
1910-ik üzletév lezárta után az igazgatóság által elébünk terjesztett mérleget alapos
vizsgálat tárgyává tettük és annak egyes tételét a könyvekkel való összehasonlítás
után helyesnek és rendben levőnek találtuk. — Ennek alapján, az igazgatóságnak az
1910. évi 10,065.28 korona tiszta nyereség hova fordítása tárgyában betervezett in-
dítványát a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk; Végül kérjük a t. közgyűlést hogy
az 1910. üzletévre, úgy az igazgatóság, mint az alulírott felügyelő-bizottság részére a
felmentvényt megadni sziveskedjék.

Arad, 1911. január hó 18.

Felügyelő-bizottság:

Szücs F. Vilmos

Baumann János

Urbán Endre

Prolich István

fel. biz. elnök.

fel. biz. tag.

fel. biz. tag.

fel. biz. tag.

Minden

előtízetők, hirdetőnk, avagy nyomtatvány
megrendelőnk

ingyen

kapja meg, ha írásban kéri, gyönyörű nagy
fali naptárunkat.

Tisztelettel
az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

AUTOMOBIL ELADÁS.

FIGYELEM! ALKALMI VÉTEL: FIGYELEM!

40 Ph. kettős Phaeton, sötétzöld, ujonnan párnázva és fényezve 8.000 kor.

24 Ph. kettős Phaeton, sötétkék, teljesen ujonnan párnázva és
fényezve 4.500 kor.

16 Ph. Landaulet, teljesen ujonnan javítva 4.500 kor.

{ 3 tonnás teherkocsi, kevésbé használt, majdnem új, teljes gyári
35. Ph. jótállás mellett, csak rövid próbamenetre használva 12.500 kor.

Az összes kocsik elsőrendű gyártmányok, szaksze-
rűen, alaposan javítva vannak, külsőleg olyan mint új.

Fényképek, valamint közelebbi leírás kívánatra rendelkezésre állnak.

Érdeklődések „Automobil 4324“ alatt **Haassenstein és Vogler**-hez (János
és Társa) **Budapest,** Dorottya-utca 9. alá kéretnek.

Reklám nélkül is Lovas Károly lakás- és ablak- tisztítónak

mindenki tudja, hogy porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789.,
hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik.

333

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vess és el-
m Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Két barátné

megismerkedni óhajt, csakis uri emberekkel akik anyagilag támogatnák. Leveleket két barátné jelgére a kiadóba és a lapba jelezni.
405

Magányos ház

3 szoba, fürdő szoba mellék helyiségekkel kis kerttel május 1-re kiadó. Hajó-utca 23. 403

A megbízhatósági

irodai teendőkhöz jártas tisztviselő megfelelő fizetéssel azonnal felvétetik. Írásbeli ajánlkozások a North British and Mercantile Insurance Company aradi főügynöksége Szabadságtér 18 címére küldendők.
409

Egy ügyes

fiatalember, aki a levelezésben és könyvelésben jártas biztosítási irodában azonnal felvétetik. Ajánlatok: Berliini Viktoria Arad, Szabadságtér 18. 408

Gyorsírást

magyar nyelven tanulni óhajt, kereskedelmi tanfolyamot végzett fiatal leány. Cím a kiadóhivatalban.
407

Mindenes

bejárónő kerestetik Ilona-utca 4 szám alá.
406

Legujabb festőműtár.

Társó fatárgyak festésre, égetésre, lámpaernyők, virágcsereptokok, vitragepapírok. Asztaldiszítésre alkalmas futók és asztalkendők. Legujabb divatlapok, Tolnai Világlapja raktáron. Krausz Paulin, Színházépület.
234

Vaskályhák

különféle butordarabok, ládák, különböző nagyságban elköltözés miatt eladó. Bathányi-utca 17a.
376

Egy gépirónő

állást keres ki már alkalmazva volt. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Gépirónő” jellegével.
410

Fafarészelési vállalat

fűrészelést 1 öl 3 vágással 3 kor., 4 vágással 1 öl 4 kor. vállal. Jakubovits József, Szél-utca 1b. sz.
389

Vegyes kereskedésben

fiatal segéd alkalmazást nyerni folyó év február hó 1 napjától. Ajánlatok Wittenberger Mór Kovasincz küldendők.
385

Kiadó május elsejére

Lipót-utca 10/a 2 szobás lakás, konyhába vízvezeték. Nagy kert. Bővebbet özv. Csömör Józsefné szőlőbirtokos Kovasincz. Ajánlott levélre felelet megy.
367

Könyvelő

a levelezés és könyvelésben elsőrendű erő, felvétetik. Ajánlatok eddigi működés megjelölésével „ügyevő” jellegével a kiadóhivatalban.
390

Szűrszám

és nyereg, használt, de jókarban lévő, megvételre kerestetik. Cím a kiadóban.
4628

Koffmann Sándor

Arad, (színház-épület.) Női- és leányfelöltők és télikabátok a legujabba kivitelben érkeztek! Versenyen kívüli árak!
4268

Használt kerékpárt

és gramofont megvételre keresek. Wéber, bizományi iroda Világos.
4572

Intelligens urinő

házzvezetőnői állást keres helyben, esetleg pénztárnoknőnek is elmegy akár vidékre is. Cím a kiadóhivatalban.
346

Bonne

magyar vagy német, egy három éves gyermek mellé kerestetik. Bővebbet a kiadóban.
379

Egy utcai külön bejárati

butorozott szoba február 1-ére kiadó. Esetleg teljes ellátással Bercsényi Miklós-utca 33.
395

Arad megyei mezővárosban

jó forgalmu kenyérsütőde, liszt és italmérési joggal felruházott fűszerüzlet, más vállalkozás miatt átadó. Cím a kiadóban.
363

Keresek

azonnali belépésre egy idősebb és egy fiatalabb ügyes segédet, akik vas-, fűszer és rövidáruban jártasak és bírják a magyar és román nyelvet. Igényüket jelölve ajánlataikat Berkovits Hermann, Brád küldjék.
359

Kiadó.

Egy szép nagy utcai és egy udvari egymásba nyíló a lépcsőházból külön b-járral bíró II. em. kétszobás lakás, amely orvosi esetleg ügyvédi irodának is igen alkalmas. Bővebbet József főherceg ut 12. sz. alatt a ház mesternél
388

Kaszinger-utca 5. szám alatt

egy 5 szobás külön zárt folyosóval, villannyal, fürdő-szobával mellék helyiségekkel ellátott uri lakk minden órában kiadó. Ugyanott egy műhely is.
377

36—1911. kib.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága ezeanol közhírré teszi, hogy a m. kir. kereskedelmiügyi miniszterium a villamos üzemre átalakítandó Arad hegyaljai h. é. motoros vasut közigazgatási bejárássának dr. Halász László miniszteri osztálytanácsos ur vezérése alatt teendő megtartását elrendelte és az eljárás megkezdésének idejéül folyó évi január hó 25-ik napjának d. e. 9 óráját összejöveteli helyül pedig a városház ténácstermet tűzte ki.

Miről az érdekelt magánfelek azzal értesítetnek, hogy a bejáráson magukat megfelelően képviselhetetik.

Arad, 1911. január hó 17.

A városi közigazgatási bizottság.

69—1911.

Hirdetmény.

Az 1910. évi december hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyi bizottság által küldött összeirásai jegyzék 5 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899 évi XXV. t. c. 17-§-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a

Valódi
francia mellfűzők
különlegességek
kizárólagos raktára
Varga D. Dani

Arad, András-tér 20.

Fűzőkhöz külön próbaterem. Ernyő különlegességeken dus választék. Javítások és villany-ernyő készítesek elfogadtatnak. Városi és megyei telefon 808.

értelmében 1911. évi január hó 17-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelő-ségnél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Schmidt Miklósné, Barna Kálmáné, Jaucsár Miklós, Égető Jánosné, Szécsi Pál, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelő-ségnél észrevételeket.

A városi tanács.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott
Borszivattyúk
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyárban áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységű csavarok és a legjobb minőségű belső gummirozzott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 361
Arad. Rákóczi-utca 27. sz.